

Følgeforskning Projekt Platform
- Springbræt til uddannelse og job

2019-2021

Af Iben Nørup (PI), lektor og Betina Jacobsen, lektor
CISKO, Forskning i Socialfaglig Praksis med Udsatte Børn, Unge og Familier
Aalborg Universitet, Institut for Sociologi & Socialt Arbejde
cisko.aau.dk
Februar 2022

Indhold

1 Resume	5
2 Beskrivelse af Projekt Platform – springbræt til uddannelse og job	8
Formål.....	8
Målgruppe	9
Organisatorisk opbygning.....	10
Projektets samlede forløb	10
<i>Individuelle samtaler og forløb</i>	11
<i>Gruppeforløb</i>	11
<i>VUC-undervisning</i>	12
<i>Temadage</i>	12
<i>Netværk med frivillige ressourcer</i>	13
Ændringer i projektet undervejs.....	13
<i>Justering af undervisningen i projektet</i>	14
<i>Ændring i lokaler</i>	15
<i>Præcisering af målgruppen</i>	15
<i>Medarbejderskift</i>	16
<i>Coronanedlukningen</i>	16
3 Følgeforskningen	18
Undersøgelsesspørgsmål.....	18
Forskningsdesign	18
Metode	19
Empirisk grundlag.....	19
<i>Rekruttering af informanterne</i>	20
4 Overordnet status for de deltagende unge	21
Status i forhold til målsætningen	22
Unge overgået til anden indsats.....	23
5 Platformtilgangen – grundsyn, handlinger og organisering	25
Grundsyn	26
Handlinger	27
Organisering	29
6 Analyse af indsatsen i praksis	32
Individuelle samtaler	32
<i>Strukturen omkring samtalerne</i>	32
<i>Fokus i samtalen</i>	33
<i>Relationen mellem ung og projektmedarbejder</i>	37
<i>Forskellen fra tidligere kontakter med systemet</i>	40

Gruppeforløb	42
<i>Fokus i forløbene</i>	42
<i>De unges forventninger til gruppeforløbet</i>	44
<i>Fysiske rammer</i>	46
<i>Medarbejdernes rolle</i>	48
VUC-undervisningen	49
<i>Screening af de unge</i>	49
<i>Fokus i undervisningen</i>	51
<i>Fremmøde og fælles ramme</i>	54
Temadage	55
Inddragelse af frivillige	57
7 Platformtilgangen i praksis	59
Grundsyn	59
Handlinger	61
<i>De individuelle samtaler</i>	61
<i>Gruppeforløbene</i>	62
<i>Temadagene</i>	63
<i>Sammenhæng mellem aktiviteterne</i>	64
Organisering	65
<i>Simplificering af organiseringen</i>	65
<i>Faglig ledelse</i>	69
8 Konklusion	71
Virkning i forhold til job og uddannelse	71
Den socialfaglige tilgang i projektet	72
Elementerne i projektet	72
<i>Individuelle samtaler</i>	72
<i>Gruppeforløbene</i>	73
<i>VUC-Undervisning</i>	73
<i>Temadage</i>	74
<i>Samarbejde med frivillige</i>	74
<i>Organisering</i>	74
<i>Samlet konklusion</i>	75
9 anbefalinger	76
Anbefalinger til Frederikshavn Kommune	76
Generelle anbefalinger	76
10 Litteratur	79

1 Resume

Denne rapport er den afsluttende følgeforskningsrapport, som præsenterer evalueringresultaterne fra Projekt Platform – Springbræt til Uddannelse og Job i Frederikshavn Kommune. Projektet, der er finansieret af den A.P. Møllerske Støttefond i samarbejde med Frederikshavn Kommune¹, har i perioden 2019-2021 været en del af Ungeenheden i Frederikshavn Kommunes indsats for udsatte unge i alderen 18-30 år. Projektet er fulgt og evalueret af CISKO, Forskning i Socialfaglig Praksis med Udsatte Børn, Unge og Familier ved Institut for Sociologi & Socialt Arbejde, Aalborg Universitet.

Projektets målgruppe er unge med hvem, Frederikshavn Kommune ikke hidtil har kunnet etablere en brugbar kontakt, men som man dog har en forventning om, kan hjælpes videre til uddannelse eller job med den rigtige håndholdte og individuelle sociale indsats. Det betyder at de unge, der har deltaget i projektet, typisk er unge med massive sociale problemer og for de flestes vedkommende i kombination med psykiske lidelser eller udfordringer. Flertallet af deltagerne i projektet er mænd, og mange har problemer med misbrug, kriminalitet og / eller social isolation.

Projektet består af fem grundelementer: Individuelle samtaleforløb, gruppeforløb, undervisning, temadage og inddragelse af frivillige i de unges fritid. Projektet er samtidig baseret på en specifik socialfaglig tilgang til de unge og arbejdet med dem, som tager udgangspunkt i, at de unge selv ønsker at forbedre deres livssituation og også selv har viden om, hvad der er vigtigt og betydningsfuldt for dem, hvis deres situation skal ændres. Det betyder, at indsatsen for de unge i projektet tager sit afsæt i de unges egne ønsker og drømme for tilværelsen og de behov, den unge har, når man møder dem i projektet. For at dette kan lykkes forudsættes, at den socialfaglige indsats sigter mod at skabe en ærlig og tillidsfuld relation til de unge og at indsatsen er så fleksibelt organiseret, at det også i praksis er muligt at tilpasse indsatsen efter den unge.

Projektets overordnede mål var, at 70 % af de unge i løbet af projektperioden skulle overgå til enten uddannelse eller job. Dette mål er meget ambitiøst, når man sammenligner med resultater fra lignende typer af indsatser. Projektet er da heller ikke kommet helt i mål. Ved projektets afslutning var 55,6 % af de unge i gang med enten uddannelse eller job hvilket, målgruppen taget i betragtning og i lyset af at samfundet i store dele af projektperioden var

¹ Projektet var ved opstarten også finansieret af den eksterne samarbejdspartner Jobs Partner.

lukket helt eller delvist ned pga. COVID19-restriktioner, må vurderes som værende en meget høj succesrate. Til trods for at projektet ikke helt nåede det fastsatte mål, må projektet således alligevel vurderes at være yderst succesfuldt.

Det, der i særlig grad ser ud til at have virket, er projektets overordnede tilgang til de unge i de individuelle samtaleforløb og under temadagene. Denne tilgang fremhæves af såvel de unge selv og medarbejderne i projektet som det helt centrale for de unges positive udvikling. For flertallet af de unge er det første gang, de er blevet mødt med denne tilgang trods deres i mange tilfælde årelange kontakt til det offentlige system. De unge er ekstremt positive overfor den indsats, de har fået i projektet, og mange af de unge er sikre på, at deres situation havde været markant værre i dag, hvis ikke de havde deltaget i projektet. Som en af de unge, der i dag har fået fast arbejde, svarer, da han bliver spurgt, hvor han havde været henne, hvis ikke han havde været med i projektet: *Så havde jeg siddet bag tremmer i dag, det er helt sikkert!*

Tilgangen er i høj grad understøttet af projektets organisering, der gradvist i løbet af projektperioden er blevet mere simpel med hurtige og fleksible beslutningsgange og en stærk betoning af medarbejdernes faglighed og muligheder for at udøve faglige skøn i det daglige arbejde med de unge. Dette er understøttet af, at både projektets medarbejdere og ledelse har haft de rigtige faglige kompetencer og både et solidt metodisk kendskab til det sociale arbejde med udsatte unge og til de unges livssituation og problemer. Dette er vigtige elementer i projektets succes.

Selvom projektet overordnet set har været en stor succes, har der været enkelte elementer, der ikke lykkedes. Dette drejer sig dels om samarbejdet med den private virksomhed, der oprindeligt var en del af projektet, om undervisningen samt om inddragelse af frivillige. Samarbejdet med den private virksomhed blev afbrudt allerede tidligt i projektet, mens undervisningen, som blev varetaget af VUC Nordjylland, blev forsøgt i projektets første del. Det viste sig dog hurtigt, at undervisningen var vanskelig at tilpasse målgruppens forskellige behov, og undervisningen blev derfor indstillet og erstattet med temadage i projektets sidste del. Inddragelsen af de frivillige kom aldrig for alvor i gang, hvilket delvist skyldes COVID19 restriktionerne i projektperioden.

Lektion fra disse mindre vellykkede elementer er først og fremmest, at det i denne type af projekter er vigtigt at holde organiseringen simpel uden for mange forskellige aktører, da det sikrer ensartethed i den faglige tilgang og fleksibilitet i forhold til at kunne tilpasse indsatsen til de unges individuelle behov. Det viste sig i projektet at være mere virkningsfuldt at fokusere på den målrettede sociale indsats fremfor også at forsøge at inkorporere mange

forskellige elementer i arbejdet med de unge. Selvom de mindre vellykkede elementer gav udfordringer undervejs, bidrog forløbet alligevel samlet set til en vigtig læring for projektet og det videre arbejde med udsatte unge.

Det er meget vigtigt at understrege, at projektets faglige metode ikke er en samlet pakke eller organisatorisk model eller opskrift, man bare kan kopiere. Det er først og fremmest en faglig tilgang, der danner fundamentet for det, der bliver gjort. Denne tilgang kan danne grundlaget i mange forskellige typer af konkrete indsatser, og den vigtige læring fra projektet handler således om at forstå den faglige tilgang fremfor en-til-en at kopiere projektets konkrete aktiviteter.

2 Beskrivelse af Projekt Platform – springbræt til uddannelse og job

Formål

Selvom uddannelses- og beskæftigelsesraten i Danmark er høj, er der en voksende gruppe af unge i udsatte positioner, som aldrig får en uddannelse eller kommer i beskæftigelse, og som derfor ikke kommer ud af deres udsatte position. Udsathedens rammer desuden bredere i dag end tidligere (Bolvig et al 2019, Görlich et al 2019). Det er et problem for de unge selv, for der er statistisk set en række fysiske, psykiske og økonomiske følgevirkninger forbundet med at være i en udsat position både på den korte bane og langt ind i voksenlivet. Men det er også et samfundsproblem, at vi som samfund går glip af disse unge menneskers bidrag og potentiale på arbejdsmarkedet og i samfundet som helhed.

Årsagen til denne udvikling er kompleks. Blandt andet har strukturen i uddannelsessystemet og indgangen til uddannelse ændret sig, og det er blevet sværere at indhente det tabte, hvis man først er hægtet af uddannelsessystemet. Arbejdsmarkedet har også ændret sig, og der efterspørges i stigende grad højt specialiseret arbejdskraft, mens andelen af ufaglærte jobs svinder ind. Oven i dette kæmper en stigende andel af de unge med psykiske problemer som stress, angst og depression og med neuropsykiatriske lidelser som autisme, ADHD og ADD. Nogle unge kæmper også med misbrug og med svære opvækstvilkår i dysfunktionelle familier.

Fælles for mange af de unge i udsatte positioner er, at deres udfordringer ikke blot relaterer sig til uddannelse eller job men ofte er komplekse og mangeartede. Derfor er der god mening i, at de indsætter, der har til formål at hjælpe de unge på ret køl, er dynamiske og helhedsorienterede og bygger på tillidsfulde relationer, så de kan tage højde for de unges samlede livssituation og den kompleksitet, der er i den.

Med støtte fra Den A.P. Møllerske Støttefond har Frederikshavn Kommune udarbejdet "Projekt Platform – springbræt til uddannelse og job". Projektet består af helhedsorienterede indsatser målrettet en gruppe unge i Frederikshavn Kommune, som står udenfor beskæftigelses- og uddannelsessystemet, og som herudover kæmper med andre og ofte komplekse problemstillinger.

Formålet med Projekt Platform er, at de unge, der deltager i projektet, oplever en positiv forandring i deres samlede livssituation og kommer i uddannelse eller job.

Projektets målsætning er, at 40 % af de unge påbegynder en uddannelse, 30 % kommer i arbejde og 30 % overgår til anden indsats. For alle de unge er målet at få stabiliseret deres livssituation og lave langsigtede og realiserbare planer.

Projektet bygger på en grundantagelse om, at man skal kende det enkelte unge menneske for at vide hvilken indsats, der opleves meningsfuld og positiv for vedkommende. Det er godt, at der i det kommunale system er en række mulige indsatser, der kan hjælpe de unge i uddannelse eller beskæftigelse. Men projektets udgangspunkt er, at for at den unge oplever indsatsen som brugbar, skal der også være en meningsfuld kontakt og relation til den fagprofessionelle kontaktperson og en følelse af at blive set og hørt som et helt menneske.

Projektet udvikler og afprøver derfor en tilgang, der starter med at bygge en platform af stabil kontakt og relationsdannelse mellem den enkelte unge og den projektmedarbejder, der er kontaktperson for den unge. På denne platform tilrettelægges håndholdte indsatser, der er tilpassede den enkelte unge, og som sigter mod at få de unge i uddannelse eller job.

Målgruppe

Projektet er rettet mod unge mellem 18 og 30 år, som står udenfor uddannelse og beskæftigelse. De unge har problemer med misbrug, psykisk sårbarhed, neuropsykiatriske lidelser, udadreagerende adfærd eller en kombination heraf. Mange af de unge har herudover problemer i forhold til økonomi, boligsituation og relationen til familie herunder også for nogles vedkommende partner og/ eller børn, og generelt har gruppen af unge haft et kaotisk ungdomsliv, hvor de har haft svært ved overgangen til voksenlivet. De unge har ofte dårlige erfaringer med uddannelsessystemet og / eller det sociale system, og en del har haft kontakt med sociale myndigheder gennem deres opvækst. En del af de unge har ikke gennemført grundskole svarende til 9.klasses afgangseksamen, mens andre har mislykkede forsøg på at gennemføre ungdomsuddannelser eller kompetencegivende uddannelser bag sig.

Fælles for dem er endvidere, at der er tale om unge, med hvem det ikke er lykkedes for jobcenteret at etablere en vedvarende og konstruktiv kontakt. For nogles vedkommende har der været tale om unge, som har undgået kontakten med det offentlige system, mens der for

andres vedkommende er tale om unge, hvor kontakten har været konfliktfyldt eller af anden årsag svær at fastholde. Der er således tale om en gruppe af unge, der er meget sårbare, og hvor sårbarheden ikke kan reduceres til alene at handle om enkelte forhold. Tværtimod er de unge kendetegnede ved at være sårbare på adskillige områder i kombination. Størsteparten af de unge i projektet er mænd, men projektet har både unge mænd og kvinder som målgruppe.

I starten af projektet omfattede målgruppen alle, som vurderedes at opfylde denne beskrivelse. Undervejs blev målgruppen dog justeret en lille smule således, at det skulle være unge, man kunne have en rimelig chance for på et tidspunkt og med en særlig indsats at hjælpe til uddannelse, job eller anden afklaring eller indsats. Således er nogle få mere hardcore unge med massive misbrugsproblemer og kriminel løbebane ikke blevet skrevet ind i projektet i den sidste halvdel af projektperioden. Denne justering blev først og fremmest foretaget for at sikre, at de unge, der blev visiteret ind i projektet, ville kunne få et udbytte af deltagelsen og for at sikre at de unge, der havde åbenlyst behov for en anden type af hjælp ikke blev inkluderet i projektet.

Målet var, at 50-60 unge skulle deltage i projektet i løbet af den treårige projektperiode. De unge visiteres primært til projektet via den ordinære indsat i Ungeenheden.

Organisatorisk opbygning

Projektet er et projekt under Ungeenheden i Frederikshavn Kommune og hører således under den kommunale ungeindsats.

Projektet har i projektperioden været et selvstændigt projekt under Ungeenheden. Projektet har derfor varetaget langt størsteparten af kontakten med de deltagende unge samt hele den sociale, beskæftigelses- og uddannelsesrettede indsats.

Under hele projektperioden har projektet bestået af en projektleder samt to projektmedarbejdere, der har været de primære personer i forhold til at etablere kontakt og afholde forløb med de deltagende unge. De unge, der deltager i projektet, har under forløbet fortsat kontakt med myndighedssagsbehandleren på jobcenteret.

Projektets samlede forløb

Projektet er et længerevarende og sammenhængende forløb for udsatte unge med komplekse problemer og med hvem, det hidtil ikke har været muligt at etablere eller fastholde en konstruktiv kontakt. Afsættet for projektet er således, at der er tale om en målgruppe, der har behov for en længerevarende, sammenhængende og individuel indsats, der kan tilpasses den enkelte unges konkrete behov. Samtidig har projektet som mål, at en betydelig andel af de unge i projektet påbegynder enten job eller uddannelse som følge af projektet. Derfor er

projektet bygget op omkring to hovedelementer, social støtte og udvikling samt uddannelsesrettet undervisning.

Projektet består herudover af fem grundelementer, som de unge i forskellig grad har deltaget i afhængigt af den unges situation og behov, nemlig individuelle samtaler og forløb, gruppeforløb, VUC-undervisning, temadage og netværk med frivillige ressourcer.

Individuelle samtaler og forløb

Som en del af projektet tilbydes alle unge individuelle samtaler med en af projektets medarbejdere. Samtalerne har fokus på den unges situation her og nu og håndtering af eventuelle akutte problemstillinger, men sigtet med dem er også og i lige så høj grad at understøtte den unges udvikling og støtte den unge i overgangen til voksenlivet. Samtalerne forløber individuelt, da de unge har meget forskellige livssituationer og behov, men samtalerne indeholder generelt elementer af såvel social støtte og omsorg som coaching og sparring i forhold til den unges situation.

Samtalerne foregår typisk i regi af Platforms lokaler indenfor 'normal arbejdstid', men de unge har mulighed for at tage kontakt telefonisk eller på SMS til medarbejderen også udenfor normal arbejdstid. Medarbejderne oplyser dog, at omfanget af kontakt udover normal arbejdstid har været begrænset.

I forlængelse af de individuelle samtaler har medarbejderen endvidere hjulpet den unge med forskellige praktiske men nødvendige aktiviteter såsom at hjælpe med kontakt til ydelseskontoret eller aktører i sundhedssektoren, ligesom medarbejderen i de individuelle samtaler også har hjulpet med afklaring i forhold til job og uddannelse og bistået med praktisk hjælp i forbindelse med ansøgninger, etablering af praktikker mv. I nogle tilfælde har medarbejderen ledsaget den unge til lægebesøg og samtaler på uddannelsesinstitutioner og arbejdspladser.

Nogle unge har i projektperioden alene været tilknyttet individuelle forløb med samtaler, mens andre har haft gruppeforløb og undervisningsforløb sideløbende med de individuelle samtaler.

Gruppeforløb

Udover de individuelle samtaler indeholder projektet også muligheden for, at den unge kan indgå i gruppeforløb. Målet med gruppeforløbene har været at samle 5-7 unge per forløb i en fast gruppe, der i projektperioden mødes én gang ugentligt til gruppeforløb. Forløbene startes ud med morgenmad, hvor de unge kan hyggesnakke og finde sig til rette, hvorefter samtalerne

gradvist fokuseres mod dagens tema. Temaerne på gruppeforløbene vælges i vid udstrækning af de unge selv men med forslag og sparring fra projektets medarbejdere, som er til stede og deltager under gruppeforløbene. Typisk tages temaer op, som enten fylder meget for de unge, eller som vedrører de unges handlemønstre og selvforståelser. Det betyder, at temaerne kan være ganske forskelligartede, men har det fællestræk, at det er emner, som fylder i de unges hverdag. Eksempelvis har der været talt om så forskelligartede emner som konspirationsteorier, håndtering af følelser (fx vrede og ensomhed), misbrug, skole- og uddannelseserfaringer, samfundssind og groundingøvelser.

Grupperne sammensættes efter hvilke unge, der på tidspunktet er tilknyttet projektet men under hensyntagen til, hvordan de unge indbyrdes fungerer sammen samt eventuelle relationer (positive og negative), de unge måtte have indbyrdes forud for projektet. Unge der af den ene eller anden grund ikke fungerer godt sammen, placeres ikke i gruppeforløb sammen.

Udgangspunktet for projektet er, at de unge deltager i gruppeforløb, men der laves en individuel vurdering af hver enkel ung og de, som ikke vurderes at have gavn af gruppeforløbet, indgår ikke i de fælles aktiviteter.

VUC-undervisning

Et centralt punkt i projektet er, at de unge foruden social støtte også skal modtage undervisning, som forbereder dem til uddannelse eller job. Frem til foråret 2020 bestod undervisningsdelen i projektet af en ugentlig undervisningsdag afholdt af VUC og med fokus på undervisning i skolefag såsom matematik og dansk.

Forud undervisningsforløbet har VUC testet de unge i læsning, matematik, engelsk og ordblindhed for at afstemme niveauet forud for selve undervisningsplanlægningen.

Undervisningen foregik i Platforms lokaler og de unge, der havde skolemæssige mangler, skulle efter planen deltage i undervisningen. VUC-underviserne står for at tilrettelægge og tilpasse undervisningen til de unge i projektet.

Temadage

I starten af 2021 erstattede en ugentlige temadag den ugentlige undervisning fra VUC. Modsat undervisningen fra VUC er temadagene ikke skoleundervisning i traditionel forstand men derimod undervisning i en mere uformel og emneorienteret form. Temaerne er eksempelvis

- Demokrati
- Arbejdsmarkedskendskab

- God søvnhygiejne
- Økonomi og gældshåndtering
- Angst
- Ensomhed

Temadagene består af en kombination af gruppeopgaver, oplæg fra medarbejdere, gæster udefra, besøg ude og fysiske aktiviteter ude. Nogle temaer kan strække sig over flere gange med forskellige former for aktiviteter, men flere temaer kan også samlet bygge op til en fysisk/praktisk aktivitet eller et besøg ud af huset. Der vil altid være et formål med et tema og en aktivitet. Medarbejderne vil til enhver tid trække erfaringer og oplevelser ind i de individuelle samtaler med den unge, så der i fællesskab kan reflekteres over tingene. Dermed kan det bruges optimalt i den unges videre proces. Hvor det vurderes formålstjenligt, kan en ung ved individuel samtale også forberedes på en temadag, så han eller hun kan bidrage bedst og få mest ud af en temadag. Endelig er det tænkt, at de unge aktivt og i fællesskab skal indgå i planlægning og udførelse af en aktivitet.

Netværk med frivillige ressourcer

Et sidste element i projektet er et tættere samarbejde med frivillige ressourcer om at øge trivslen og den sociale inklusion hos gruppen af unge tilknyttet projektet. Ungeenheden koordinerer et frivilligt mentorkorps, som stiller op som netværksstøtte til unge med forskellige udfordringer. Hjælpen vil altid være til unge, der selv ønsker hjælp. Derfor vil den beskrevne målgruppe i projektet ikke i udgangspunktet tænkes ind til en frivillig mentor. I forbindelse med projekt Platform er det et ønske at udvikle på tingene og forsøge at inddrage frivillige mentorer i alle de tilfælde, det på nogen måde kan give mening og kan lade sig gøre. Ungeenheden er i et psykiatrifællesskab, hvor kommunens aktører er sammen med frivillige foreninger på psykiatriområdet – f.eks. Sind Ungdom, Fontænehuset, Mob din krop for sårbare unge osv. Der ses potentiale i at skabe netværk mellem de frivillige i Ungeenhedens frivilligkorps og bl.a. disse frivillige foreninger. Samtidig kan der tænkes i at skabe netværk med frivillige fra idræts- og kulturlivet. Projekt Platform har som mål at iværksætte denne netværksskabelse for at styrke frivillige til også at kunne stille op i forhold til projektets målgruppe for på sigt at kunne inddrage de unge naturligt i samfundet omkring dem.

Ændringer i projektet undervejs

I udgangspunktet var Projekt Platform organiseret som et samarbejde mellem Ungeenheden i Frederikshavn Kommune, VUC Nordjylland og Jobs Partner Frederikshavn. Rollefordelingen

var således, at Ungeenheden og Jobs Partner i fællesskab skulle stå for kontakten til- og det sociale arbejde med de unge tilknyttet projektet, mens VUC Nordjylland skulle stå for den skolerettede undervisning af deltagerne. Jobs Partner Frederikshavn trak sig imidlertid fra samarbejdet kort efter projektets start i foråret 2019. Da samarbejdet med Jobs Partner blev afbrudt inden evaluatoren blev tilknyttet projektet, vil rapporten ikke gå nærmere ind i betydningen af denne ændring men alene forholde sig til projektet, som det var organiseret fra sommeren 2019 og frem.

Da Jobs Partner trådte ud af samarbejdet, ændredes projektsamarbejdet til alene at bestå af Ungeenheden og VUC Nordjylland. Samarbejdet bestod i, at VUC Nordjylland skulle køre forløb med skræddersyet undervisning til gruppen af unge tilknyttet projektet, mens Ungeenheden overtog hele det sociale arbejde med de unge, der var tilknyttet projektet.

Justering af undervisningen i projektet

I begyndelsen af 2021 besluttes det i fællesskab med VUC Nordjylland, at VUC træder ud af samarbejdet således, at projektet i det sidste år alene varetages af Ungeenheden i Frederikshavn Kommune.

Beslutningen om at afbryde undervisningen afholdt af VUC Nordjylland blev truffet på baggrund af de erfaringer, man havde gjort i projektets første to år. Her havde særligt den skolerettede undervisning, som VUC afholdt, mødt en række centrale udfordringer.

For det første var målgruppens forudsætninger og behov for undervisning relativt forskelligartede. Det var derfor ganske vanskeligt at tilrettelægge en undervisning, hvor det faglige indhold matchede tilstrækkeligt mange deltagere, idet deres skolemæssige mangler var forskellige både i forhold til fagligt fokus og fagligt niveau. Samtidig viste der sig væsentlige udfordringer med at finde en undervisningsform, som passer til de unge, og som de også er motiverede for at deltage i. For en stor del af de unges vedkommende kom de ind i projektet med negative erfaringer med skolesystemet og var som følge heraf svære at motivere til at deltage i klassisk skoleundervisning. Samtidig havde en del af de unge også udfordringer, som konkret gjorde det svært at gennemføre klasse- eller holdbaseret undervisning på den måde, der var lagt op til. Deltagerantallet til undervisningsdagene var derfor lavt og svingende, og derfor blev undervisningen som følge heraf først sat på pause i februar 2020 og året efter helt standset.

I stedet for VUCs undervisning introduceredes i 2021 de tidligere beskrevne temadage. Temadagene er kortere og formen er mere oplægsgaseret end almindelig skoleundervisning.

Emnerne er ikke klassisk skolepensum men specifikke samfundsmæssige, kognitive, psykologiske eller erhvervsmæssige temaer. Selvom temadagene ikke har klassiske skolefag i fokus, er målet med dagene at klargøre de unge til i fremtiden at kunne modtage klassisk undervisning.

Ændring i lokaler

Ved projektets start foregik aktiviteterne i lokaler beliggende på Frederikshavn havn, som Ungeenheden lejede til formålet. Tanken med dette var, at lokalerne skulle ligge som en integreret del af industri og erhverv i havneområdet med det formål, at de unge ikke oplevede at skulle møde på jobcenteret men derimod møde et sted, hvor de lige så godt kunne have været på vej på arbejde.

Lokalernes placering fungerede godt for de unge, men den decentrale placering betød, at projektets to medarbejdere sad meget isoleret, og at en enkelt medarbejder kunne risikere at sidde alene en hel dag, hvis der var sygdom eller andet fravær hos kollegaen. Set fra et arbejdsmiljøperspektiv var placering derfor ikke optimal. Idet lokalerne lå decentralt fra resten af Ungeenheden og Jobcentret, blev uformel faglig sparring med kolleger udenfor projektet også tilsvarende udfordret. Derfor blev det i 2020 besluttet at flytte projektet fra lokalerne på havnen til lokaler i forbindelse med Jobcentret.

Præcisering af målgruppen

Da projektet starter, er målgruppen bredt formuleret som alle unge, kommunen ikke har kunnet etablere en brugbar kontakt med. Denne målgruppe omfatter en meget bred gruppe af unge med meget forskellige problemstillinger og tilsvarende også med meget forskellige behov for hjælp og muligheder i forhold til job og uddannelse. Det betyder, at projektet i første del af projektperioden får unge tilknyttet, der reelt viser sig at have så massive problemer, at de har brug for en væsentlig mere omfattende hjælp eksempelvis i psykiatrien eller misbrugsbehandlingen, end projektet har mulighed for eller har til formål at give. Disse unge hjælpes i projektet videre til den rette behandling. Herudover får projektet også visiteret unge, hvis arbejdsevne viser sig at være så begrænset, at de reelt er målgruppen for førtidspension eller ressourceforløb og derfor ikke kan hjælpes tilstrækkeligt i projektet, ligesom der også visiteres unge, som venter på at afsone dom eller hvis kriminelle karriere er så omfattende, at projektet ikke kan tilbyde den rette hjælp. Disse unge hjælpes også videre til ressourceforløb eller førtidspension eller til hjælp for eksempel i regi af Kriminalforsorgen. For at sikre at de unge, der visiteres ind i projektet, også er unge, der kan hjælpes af projektet, præciseres projektets målgruppe således, at man nu fokuserer på unge, der har sociale

problemer og som ikke hidtil har haft en brugbar kontakt med kommunen, men som man samtidig har en forventning om kan hjælpes videre til job eller uddannelse ved hjælp af først og fremmest en langvarig social faglig indsats, sådan som det tilbydes i projektet.

Medarbejderskift

Projektet er bemandingsmæssigt et lille projekt, der blot har to faste medarbejdere tilknyttet. I løbet af projektperioden er der sket udskiftning på medarbejdersiden pga. personlige forhold hos medarbejderne. Det må naturligvis forventes i et flerårigt projekt, at medarbejdere af forskellige årsager kan forlade ansættelse eller have behov for orlov, men i et organisatorisk lille projekt vil det alt andet lige give udfordringer for driften. Da arbejdet med de unge i høj grad er af relationel karakter, bliver indsatsen også meget afhængig af de specifikke medarbejdere på projektet. Dette er på den ene side en afgørende nødvendighed for at det relationelle arbejde kan fungere, men det gør også projektet sårbart organisatorisk, hvilket eksempelvis kom til udtryk i efteråret 2019, hvor begge projektmedarbejdere i perioder var sygemeldte.

Coronanedlukningen

I foråret 2020 rammes projektet ligesom det øvrige samfund af nedlukning pga. Covid19. Nedlukningen betyder, at al fysisk fremmøde i projektet ophører og at de aktiviteter, der kan, flyttes til online aktiviteter. Dette er for en stor del af aktiviteterne vedkommende muligt i en lettere justeret form, og der afholdes derfor individuelle samtaler og gruppeforløb online.

Der er under hele perioden - også under coronanedlukningen - opretholdt kontakt og udført socialt arbejde med de unge i projektet. Men coronarestriktioner har betydet forsinket start i job, i uddannelse, i udredninger samt i afklaring til flexjob for en del af de unge. Nogle unge i projektet fik aflyst elevpladser eller opstart i job eller flexjob, hvilket både blev et nederlag for de unge og en forsinkelse i forhold til at kunne afsluttes i projektet.

Samtidig har restriktioner og nedlukning også haft forskellig betydning for de unges situation. Det er evaluators vurdering, at nedlukningen og en del af de øvrige restriktioner for nogle unge blev oplevet som en positiv pause fra de krav og forventninger fra både systemet, samfundet og deres sociale omgivelser, som de oplevede at have svært ved at honorere. For andre unge fik nedlukningen imidlertid den modsatte virkning og medførte en øget isolation og tilbagefald i negative sociale og adfærdsmæssige mønstre. Det er således svært at pege på en samlet konsekvens af nedlukningen for de unge tilknyttet projektet, men der er ingen tvivl om, at nedlukningen har givet medarbejdere og projektledelse udfordringer i forhold til at

udvikle og afprøve en måde at gennemføre socialt arbejde med sårbar gruppe af unge på, når man ikke kan mødes fysisk med de unge.

Nedlukningen fik også betydning for empiriindsamlingen i forbindelse med følgeforskningen. Det var oprindeligt planen, at sidste del af den første fase af empiriindsamlingen skulle finde sted i foråret 2020. De første interviews med unge samt interviews med projektets medarbejdere var gennemført i efteråret 2019. Grundet coronanedlukningen og et ønske om at interviewe de unge i ansigt-til-ansigt interview med fysisk fremmøde, blev denne fase af empiriindsamlingen udskudt til efteråret 2020. Dog blev der i foråret 2020 gennemført online interviews med projektleder samt med underviserne fra VUC. Tilsvarende måtte interviewene i anden interviewrunde ad flere omgange ombookes, og tidsplanen blev følgelig ændret flere gange. For de planlagte observationer af samtaler og gruppeforløb betød nedlukningen, at de blev udskudt til der igen var fysisk fremmøde i projektet.

Den ændrede tidsplan og den generelle nedlukning betød, at ambitionen om at lave gentagne interviews med størsteparten af de medvirkende unge ikke lykkedes, fordi en del af de unge nåede at forlade projektet inden det var muligt at lave opfølgende interviews.

Dataindsamlingen blev i perioder først og fremmest tilrettelagt efter, hvad der kunne lade sig gøre under de gældende restriktioner. Ikke desto mindre lykkedes det at komme i mål med det planlagte omfang af empiriindsamlingen både hvad angår interviews og observationer.

3 Følgeforskningen

Aalborg Universitets Center for forskning i socialfaglig praksis med udsatte børn, unge og familier (CISKO) påbegyndte evalueringen i september 2019. Evalueringen blev således påbegyndt kort efter selve projektet var opstartet, men evaluator var ikke med i projektets udvikling, tilblivelse og første opstart. For at kunne udføre evalueringsopgaven korrekt var der i efteråret 2019 en række uformelle dialoger med Projekt Platforms ledelse og medarbejdere, formel deltagelse i styregruppemøde samt enkelte ændringer i evalueringsdesignet og -aktiviteterne. Selve evalueringens aktiviteter startede op i efteråret 2019.

Undersøgelsesspørgsmål

Følgeforskningen tager afsæt i følgende undersøgelsesspørgsmål:

1. Hvilket udbytte i form af faglig progression, øgede sociale kompetencer, uddannelsesparathed og –afklaring oplever de unge aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere af deltagelsen i projekt 'Platform – springbræt til uddannelse og job'?
2. I hvilken udstrækning bidrager deltagelsen i projektet til de unges overgang til og fastholdelse i uddannelse og/eller arbejde?
3. Hvad fremhæver de professionelle aktører som centralt og væsentligt ved projekt 'Platform – springbræt til uddannelse og job' og de unges udbytte heraf?
4. Hvilke perspektiver rummer projektet i forhold til at udvikle produktive organisatoriske rammer og faglige tilgange i arbejdet med unge på kanten af samfundet?

Forskningsdesign

Evalueringen af Projekt Platform er designet som et følgeforskningsprojekt. Følgeforskning er et forskningsfinansieret studie, som følger et afgrænset initiativ, en indsats eller en praksis, med fokus på at vurdere konkrete aspekter såsom den faglige praksis, projektets virkning i forhold til bestemte mål eller områder eller brugernes oplevelser af indsatsen. Til at lave denne vurdering opstilles forskningsspørgsmål (evalueringsspørgsmål), som besvares på baggrund af den indsamlede empiri.

Metode

Følgforskningen af Projekt Platform baseres først og fremmest på forskellige kvalitative datakilder.

De kvalitative metoder, der anvendes i projektet, består af individuelle interviews med et udsnit af de unge, der deltager i projektet. Enkelte af de unge er interviewet to gange i løbet af projektperioden for at kunne identificere en udvikling hos den unge i løbet af projektet. Pga. coronanedlukning i 2020 og grundet projektets sårbare målgruppe har det ikke været muligt at gennemføre gentagne interviews med alle de unge. Udover interviews med de unge er der gennemført løbende interviews med projektets ledelse og medarbejdere samt med de to tilknyttede medarbejdere fra VUC. Sidst men ikke mindst er der gennemført observationer af gruppeforløb og temadage i projektet.

Empirisk grundlag

Følgforskningen baserer sig først og fremmest på et stort kvalitativt materiale bestående af interviews med deltagende unge, medarbejdere og projektets ledelse samt observationer af gruppeforløb og samtaler mellem unge og medarbejdere. Herudover inddrages dokumentarisk materiale i form af projekt- og organisationsbeskrivelser samt løbende statusopgørelser fra projektledelsen.

Med henblik på at kunne belyse forskningsspørgsmålene indhentes empiri i tre af projektfaserne:

Forventninger –efteråret 2019 / forår 2020 (efterår 2020):

- 5 individuelle interviews med unge med fokus på hverdagsliv og forventninger til projektet.
- Et gruppeinterview med medarbejderne i projektet med fokus på egen rolle, syn på de unge og forventninger til projektet.
- Interview med projektleder med fokus på overordnede mål, problemforståelser og tilgange i projektet.
- 2 individuelle interviews med medarbejderne fra VUC med fokus på muligheder og barrierer i projektets undervisningsdel.
- Dokumentmateriale om indsatsen organisering og planlægning.

Barrierer og muligheder for progression –forår 2021

- Observationer af unge i forbindelse med deres deltagelse i udvalgte projektmoduler med fokus på barrierer og muligheder i forbindelse med disse.

- 8 individuelle interviews med unge med fokus på deres oplevelse af progression samt barrierer og muligheder herfor i forbindelse med deres deltagelse i projektet.
- 2 individuelle interviews med medarbejderne i projektet med fokus på egen rolle, syn på de unge samt oplevelse af de unges progression samt barrierer og muligheder herfor.
- Interview med projektleder med fokus på projektprogression, barrierer og nødvendige justeringer i projektet.

Udbytte – Efterår 2021

- Et gruppeinterview med unge om forandringer i hverdagslivet og deres udbytte samt forandringsbehov og -muligheder i projektet.
- Et gruppeinterview med professionelle aktører om de unges udbytte af projektet samt udviklingsbehov og -muligheder i projektet.

Udover de detaljerede, kvalitative interviews inddrages information fra projektets administrative registreringer om formelle forhold vedrørende de unges status i projektet samt overgange til beskæftigelse, uddannelse eller andre indsatser.

Rekruttering af informanterne

De unge, der har stillet sig til rådighed for interviews i forbindelse med følgeforskningen, er rekrutteret gennem projektets medarbejdere. Det vil sige, at projektets medarbejdere på vegne af forskerne bag følgeforskningen har spurgt de unge, om de havde lyst til at medvirke i interviews. Der er fra forskernes side blevet lagt stor vægt på, at deltagelsen i interviews er fuldstændig frivillig, og det er gjort klart, at vi ikke ønskede at interviewe unge, som ikke selv havde lyst til at medvirke. Herudover er der lagt vægt på, at de unge, der deltager i interviewene, bredt repræsenterer målgruppen for projektet hvad angår baggrund og problemstillinger.

Interviewene med såvel unge som medarbejdere og ledelse er lydoptagede og efterfølgende transskriberede. Dog har en enkelt af de unge ikke ønsket interviewet optaget, og i dette tilfælde er der i stedet lavet et skriftligt referat umiddelbart efter interviewet er afsluttet. Interviewene er anonymiserede, så kun forskerne bag rapporten kan identificere de enkelte informanter.

4 Overordnet status for de deltagende unge

Formålet med Projekt Platform er, som beskrevet indledningsvist, at skabe en positiv forandring i de deltagende unges livssituation samt at hjælpe de unge videre i enten job eller uddannelse. Det konkrete mål for projektet har været, at 70 % af de deltagende unge i løbet af projektperioden skulle overgå til enten uddannelse eller job, mens man forventede, at 30 % ville blive afklaret til anden indsats efter projektet.

Tager man målgruppen for projektet i betragtning, er der tale om en meget ambitiøs målsætning. Tidligere studier af forskellige typer af beskæftigelsesrettede indsatser finder oftest ganske små eller slet ingen effekter af den brede vifte af indsatser, der kan karakteriseres som opkvalificering og støtte indenfor beskæftigelsessystemet (Jensen & Andersen 2012, STAR 2018). Til sammenligning peger evalueringer af henholdsvis mentorstøtte til udsatte unge, tværfaglige indsatser med fokus på uddannelse og forløb, der kombinerer mentorstøtte med en virksomhedsrettet indsats på succesrater på mellem 15% og 20 %, når man ser på andelen af unge der efter projektet er overgået til enten job eller uddannelse (STAR 2018, Görlich et al 2016, Carsten Koch Udvalget 2015, Rambøll 2014, Jensen & Andersen 2012). Selvom en del af disse evalueringer kan påvise en effekt af indsatsen via RCT studier, er der alligevel tale om en målgruppe, hvor en meget lille andel af gruppen påbegynder uddannelse eller job efter endt forløb. Tidligere studier og evalueringer på området peger således tydeligt på, at der er tale om en gruppe af unge, der i mange henseender kræver en meget langsigtet og vedvarende indsats, hvis de skal lykkes med at finde og fastholde tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, og selv med denne type af indsats er andelen af unge, der påbegynder job eller uddannelse typisk lille. Dette skyldes i høj grad, at gruppen af unge netop har multiple og komplekse problemer, der både vedrører deres kompetencer (eksempelvis ufuldendt skolegang), deres helbred (fysiske og psykiske helbredsproblemer), deres sociale situation (eksempelvis kriminalitet, misbrug eller social isolation) og deres materielle situation (eksempelvis periodisk fravær af indkomst og ustabil boligsituation) præcis som målgruppen for Projekt Platform (STAR 2018, Bolvig et. al 2019).

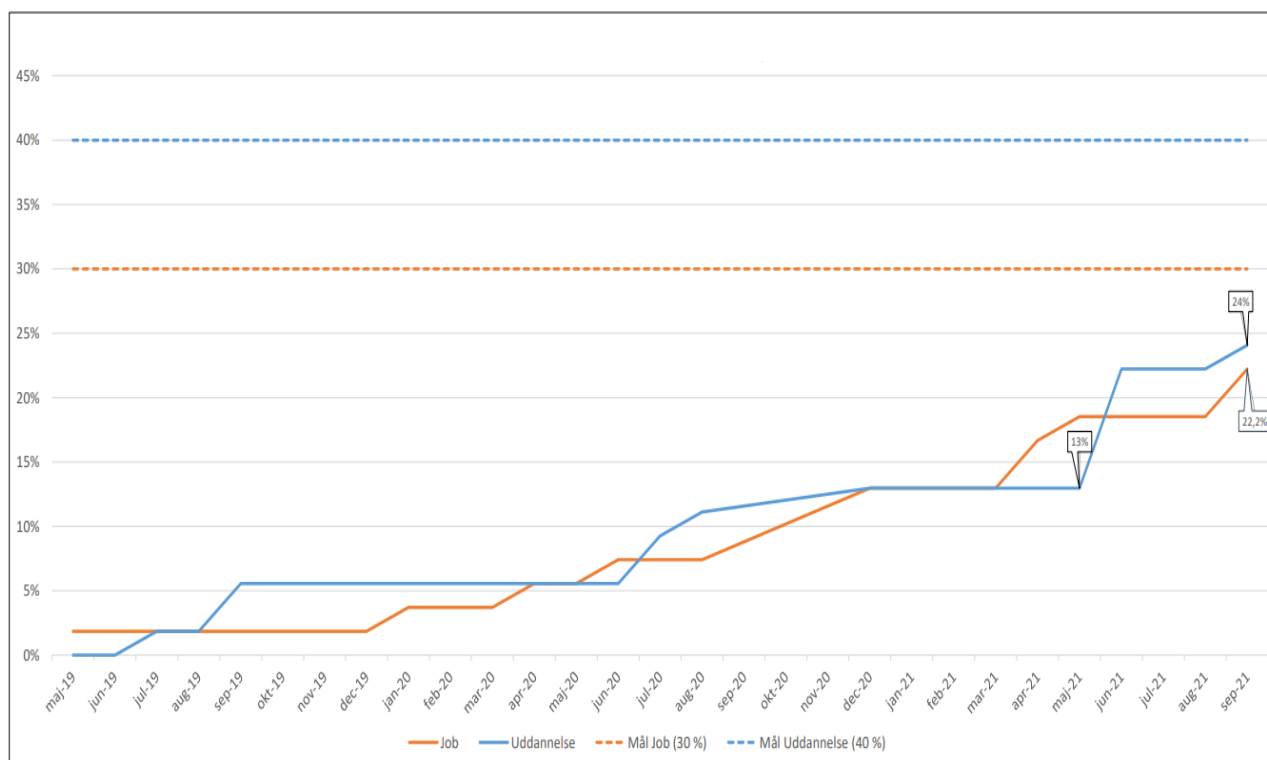
Resultaterne af projektet skal således holdes op imod det generelle billede af virkningen af indsatser for denne gruppe af udsatte unge.

Status i forhold til målsætningen

I alt har 54 unge været tilknyttet projektet i løbet af de tre år, projektet har kørt. De unge har i gennemsnit været tilknyttet projektet i 11,5 måned. Dette tal dækker over et forholdsmæssigt spredt billede af forløb, der både rummer helt kortvarige forløb af unge, der hurtigt er afklaret videre til anden indsats og meget lange forløb af unge, som har været tilknyttet projektet i en stor del af projektperioden. Generelt er der dog tale om, at de unge har været tilknyttet projektet i relativt lang tid, hvilket hænger sammen med, at projektets formål netop er at etablere en langsigtet og vedvarende indsats, der først slipper de unge, når de er overgået enten til job eller uddannelse eller visiteret korrekt videre til anden hjælp for eksempel i regi af psykiatrien eller misbrugsbehandling.

Ser vi på resultaterne af projektet i forhold til de unges overgang til enten uddannelse eller job (figur 1 og tabel 1), peger resultaterne på, at projektet ikke har nået den oprindelige målsætning om, at 70 % af de unge skulle påbegynde enten job eller uddannelse, når de afsluttedes i projektet. Den samlede andel af unge, der er afsluttet til job eller uddannelse er på 55,6 %, hvilket inkluderer et mindre antal unge, der er afsluttet til fleksjob.

Figur 1: Andel afsluttede til job og uddannelse

(kilde: Frederikshavn Kommune, Ungeindsatsen)

Tabel 1: Målsætning og resultat i forhold til uddannelse og job

Andel i %	Målsætning	Resultat
Påbegyndt uddannelse	40 %	24,1 % (13 unge)
Påbegyndt i beskæftigelse	30 %	22,2 % (12 unge)
Påbegyndt flexjob	-	9,3 % (5 unge)
Overgået til anden indsats	30 %	38,9 % (21 unge)
Fraflyttet kommunen	-	5,5 % (3 unge)

Af de unge, der er afsluttet til job eller uddannelse, har den kommunale ungeindsats fortsat fastholdelsesstøtte for at sikre, at overgangen til job og uddannelse bliver varig. Alle de unge, der afsluttede med udgangen af projektperioden, er tilbudt stadig at kunne tage telefonisk kontakt til projektmedarbejder, hvis noget bliver svært. Det har nogle få ifølge projektlederen efterfølgende gjort brug af.

Selvom projektet ikke helt har opnået den oprindelige målsætning om 70 % i job eller uddannelse, må resultaterne af projektet alligevel betragtes som yderst positive.

Sammenlignet med andre tilsvarende projekter for samme målgruppe har projektet en meget høj succesrate, når man ser på andelen af unge, der er kommet i enten job eller uddannelse i forlængelse af projektet. Uanset at projektets målsætning var meget ambitiøs, må det således alligevel vurderes, at projektet har haft succes med at bringe den meget sårbare gruppe af unge videre i enten job eller uddannelse.

Unge overgået til anden indsats

Dette billede forstærkes yderligere, når vi ser på den gruppe af unge, der er visiteret videre til andre indsatser (tabel 2). Halvdelen af disse unge er visiteret videre til udredning og støtte i psykiatrien eller til ressourceforløb eller førtidspension, fordi deres arbejdsevne har været meget begrænset. Herudover er de unge visiteret videre til misbrugsbehandling eller er blevet sygemeldte. En enkelt ung er fyldt 30 år og derfor overgået til indsatsen for voksne. Sidst men ikke mindst er 5 afsluttet, fordi de enten har haft en truende adfærd, der ikke kunne rummes i projektet, eller fordi de ikke har været mulige at etablere kontakt til.

Tabel 2: Oversigt over unge visiteret videre til anden indsats

Årsag	Antal
Udredning/støtte i psykiatri eller ressourceforløb/ førtidspension	11 unge
Mgl. Kontakt eller truende adfærd	5 unge
Misbrugsbehandling + sygemelding	4 unge
Overgang til voksenområdet	1 ung

De unge, der er visiteret videre fra projektet, er således først og fremmest unge, der enten har haft så massive udfordringer med misbrug eller psykiatriske problemer, at de havde brug for mere målrettet behandling for disse enten i regi af psykiatrien eller specialiserede behandlingstilbud, eller fordi deres arbejdsevne har været så begrænset, at de har været i målgruppen for ressourceforløb eller førtidspension. For disse unge må det alt andet lige betragtes som en succes, at projektet har afklaret dem, så de kunne visiteres videre til den hjælp, de havde behov for – om end det ikke i sig selv har været en del af projektets samlede succeskriterie. For de unge, der ved projektets afslutning fortsat er i kontanthjælpssystemet, og som vil have gavn af at fortsætte med en indsats lignende den, projektet har tilbudt, har man prioriteret, at de beholder medarbejderen fra Platform til individuelle samtaler og koordinering også efter projektets afslutning. Det drejer sig om 4 unge.

Blot 5 unge eller knap 10 % af de deltagende unge har slet ikke kunnet hjælpes i projektet.

Alt i alt peger den overordnede status for projektets deltagende unge således på, at projektet i langt de fleste tilfælde har været succesfuldt, enten fordi de unge er gået i gang med uddannelse eller har fået job, eller fordi de er blevet hjulpet videre til mere specialiseret hjælp.

5 Platformtilgangen – grundsyn, handlinger og organisering

Følgforskningen følger praksis i Projekt Platform. Det betyder, at forskningen ikke på forhånd lægger sig fast på et bestemt teoretisk perspektiv, men undervejs i analysen af Platforms organisering, handlinger og syn på de unge supplerer med teoretiske bidrag, hvor teorien kan underbygge rationalerne i de empiriske fund.

Ud fra fundene i observationsstudierne og interviewene kan vi danne en samlet forståelse af projektets indholdsmæssige tilgang (figur 2). I dette afsnit præsenteres denne tilgang samt underbyggende teoretiske bidrag. Tilgangen er udviklet i det praktiske arbejde med de unge og er derfor unik for Projekt Platform.

Selvom der undervejs i projektets forløb har været mange ændringer og skift, har der i hele undersøgelsesperioden været stor vedholdenhed i den indholdsmæssige tilgang til de unge og til det sociale arbejde med dem. Denne vedholdenhed ses ved en stor grad af overensstemmelse mellem projektleders og projektmedarbejderes refleksioner over tilgangen over tid og stort set uafhængigt af, at der undervejs er sket skift i medarbejderprofilerne. På samme måde er der en stor grad af overensstemmelse i de unges fortællinger både over tid og på tværs af gruppen af unge. Det ser ud til, at denne vedholdende tilgang i arbejdet med de unge har betydet, at de fleste unge har oplevet kontinuitet og mening i indsatsen til trods for en række skift og restriktioner i de ydre forudsætninger for projektet. De unges oplevelser af kontinuitet og mening til trods for disse skift indikerer, at det ved en tæt relation til de unge og indholdsmæssig kontinuitet er muligt at opnå en intern robusthed i indsatsen trods ydre skift og forandringer.

I figur 2 illustreres den såkaldte Platformtilgang. Tilgangen består af tre niveauer, nemlig først det grundlæggende menneskesyn, projektets bygger på (niveau 1). Dette grundsyn udstikker en retning for projektets konkrete handlinger (niveau 2). Endelig understøttes og muliggøres projektets handlinger af bestemte organisatoriske rammer (niveau 3).

Figur 2: Platformtilgangen

Grundsyn	De unge ønsker selv at komme ud af deres udsatte position Alle unge har evner og viden om eget liv, som har værdi i sig selv
Handlinger	Først dannes en tillidsfuld relation med den enkelte unge person. Herefter støtter man den unge med at komme ud af sin udsatte position. Afsættet for handling er den unges egne ønsker til tilværelsen
Organisering	Tydelig faglig ledelse og stærk medarbejderfaglighed Fleksible rammer og relativ bottom-up organisering

Grundsyn

Platformtilgangen ser ud til at tage udgangspunkt i to centrale grundsyn på de unge, der har lighedspunkter med teoretiske perspektiver fra relationel autonomi (Bothfeld, S. & Betzelt, S. 2011, Ben-Ishai 2012), Anderson & Honneths begreber om autonomi, udsathed, anerkendelse og retfærdighed (Anderson and Honneth 2005) og den vidtgående forståelse af borgerinddragelse og relationsdannelse mellem borger og socialarbejder, man bl.a. finder indenfor critical social work perspektivet (Krumer-Nevo 2016).

Det første grundsyn er, at de unge selv ønsker at komme ud af deres udsatte position. I tilfælde, hvor de unge ikke viser dette ønske, tolkes det ikke som udtryk for manglende ønsker eller motivation men som udtryk for, at den unge endnu ikke har fundet sit ståsted, kender vejen videre, tidligere har oplevet at ønsker og drømme har slået fejl, eller at den unge ikke har tillid til at åbne op og delagtiggøre deres kontaktpersoner i deres ønsker.

Det andet grundsyn er, at de unge har evner og viden om eget liv, som har værdi i sig selv. Dette grundsyn tillægger den unge meget autonomi til at definere sine drømme og mål og til at tage ejerskab for en udvikling ud af sin udsatte position (Anderson and Honneth 2005, Bothfeld, S. & Betzelt, S. 2011, Ben-Ishai 2012).

Den unges drømme og ønsker tages seriøst, også i situationer, hvor de ikke er fuldt overensstemmende med, hvad kontaktpersonen forestiller sig som den mest oplagte vej at gå. Dette grundsyn udfordrer forestillingen om, at den professionelle projektmedarbejder

besidder magten til at definere den 'rigtige' vej ud af den udsatte position (Krumer-Nevo 2016). Det at tage de unges egne perspektiver alvorligt er en forudsætning for, at de unge får ejerskab for at komme ud af deres udsatte position, også når de ikke længere er en del af Projekt Platform.

Det handler ikke om at tale de unge efter munden. Til gengæld handler det om at indgå i et solidarisk partnerskab med dem og turde have forventninger og stille krav til dem samtidig med, at man anerkender deres kamp. Unge i udsatte positioner mødes ofte af omgivers forventningsfattigdom i forhold til deres evner og livsambitioner (Christiansen et al 2021). En indsats, der tager de unges egen autonomi, viden og ønsker seriøst er også en indsats, der udfordrer deres ønsker og planer (Krumer-Nevo 2016). Gør man det på en solidarisk måde, viser man også de unge, at man tager dem, deres værdi, evner og potentiale seriøst.

Paradoksalt nok er det ofte netop når der er etableret en tillidsfuld relation mellem den unge og den projektmedarbejder, der er kontaktperson for den unge, at der åbnes et rum for, at kontaktpersonen kan udfordre den unge. Dette fordi den unge ser udfordringen som udtryk for, at kontaktpersonen vil det bedste for ham eller hende. Det kræver tid og arbejde. Derfor er der heller ikke en fast formel for hvor lang tid, indsatsen skal tage eller hvor lang tid, der skal gå, før kontaktpersonen går fra at fokusere på relationsarbejdet til mere målrettet at arbejde med at få den enkelte unge videre i uddannelse eller beskæftigelse. Det beror på en faglig vurdering i den konkrete relation.

Grundsynet har stor betydning for, hvordan man organiserer indsatsen og hvilke konkrete handlinger, der bliver de mest meningsfulde at lave. Med udgangspunkt i en grundantagelse om, at de unge selv ønsker at komme ud af deres udsatte position, behøver handlingerne ikke have til formål at installere dette ønske i de unge. Til gengæld kan ønsket være skjult, diffust eller uopdaget, eller det kan være, at de unge ikke fortæller deres kontaktperson om deres ønsker, fordi de ikke har tillid til kontaktpersonen. Derfor har handlingerne fokus på at skabe tillidsfulde relationer med de unge og herefter hjælpe de unge med at finde ud af deres ønsker samt med at tro på, at de kan opnå det, de ønsker sig. Det betyder med andre ord, at tilgangen har fokus på hvordan det relationelle, sociale arbejde med de unge kan få deres ønsker til fremtiden og vejen derhen til at stå tydeligere frem og ikke mindst støtte den unge undervejs, fremfor at fokusere på at styre de unge i en bestemt retning.

Handlinger

Idet den unge tillægges at have viden om eget liv, ønsker og drømme, som er værdifuld i sig selv og værdifuld for vejen ud af den udsatte position, må den sociale indsats starte med, at

projektmedarbejderen kender den unge og den unges drømme og håb. Relationen mellem den unge og den projektmedarbejder, der er kontaktperson, er således afgørende for om og hvordan autonomien praktiseres.

Ud fra dette grundsyn besidder projektmedarbejderen ikke en objektiv 'sand' viden om den bedst mulige overgang til voksenlivet for den enkelte unge person. Den vigtigste type viden for at hjælpe en person videre er derfor viden om præcist denne person. Det er en viden, som er kontekstafhængig, lokal og relationel. Objektiv viden om juridiske og organisatoriske rammer er en grundpræmis, men det kan ikke stå alene. Det sociale system kan være indrettet, så det mere eller mindre hensigtsmæssigt danner rammer for det sociale arbejde, men systemet kan ikke i sig selv hjælpe mennesker (Krumer-Nevo 2016). Af samme grund flyttes den viden, projektmedarbejderen efterspørger fra, hvorvidt den unge er motiveret til beskæftigelse eller uddannelse til viden om hvilken magt, den unge selv har til at beslutte, hvor hans eller hendes motivation kan komme fra.

Derfor starter det sociale arbejde altid med handlinger, der understøtter tillidsfulde relationer og partnerskaber mellem den enkelte unge og kontaktpersonen. Den indledende kontakt kan eksempelvis handle om hobbyer og fritidsinteresser, eller man kan starte individuelle forløb ud med en 'mikrooplevelse' såsom at gå en tur ned i byen og få en kop kaffe sammen. Disse uformelle indledende handlinger kan være med til at give en solidarisk relation mellem den unge og projektmedarbejderen. Først når denne relation er etableret, kan projektmedarbejderen understøtte den unge i at bevæge sig hen mod det, den unge ønsker sig af tilværelsen.

Afsættet for handling er altid i de unges egne ønsker og mål. Derfor er der i relationerne til de unge stor opmærksomhed på at gribe de bolde, de unge selv kaster ud og starte arbejdet der. Det kan eksempelvis være, at en ung person kommer for sent til et aftalt tidspunkt, fordi vedkommende ikke har sovet om natten. Det kan give anledning til at tale om søvn, døgnrytme, og hvad man kan gøre for at sove bedre. Når projektmedarbejderne griber de bolde, de unge selv kaster ud, oplever de unge, at indsatsen ser dem og tager udgangspunkt i dem og deres situation fremfor 'blot' at være en repræsentant for det sociale system.

Det, at handlingerne tager udgangspunkt i de bolde, de unge selv kaster ud, er i overensstemmelse med projektets stærke autonomiforståelse. Det giver de unge en del af definitionsmagten i relationen til deres kontaktperson (Christman 2003). Herved adskiller Platformtilgangen sig fra den paternalistiske tilgang og det asymmetriske magtforhold, der ofte kan være i mødet mellem de unge og systemet, hvor den fagprofessionelle definerer det,

der skal tales om (Järvinen 2002, Fook 2003). Platformtilgangen anerkender den vigtige viden, som den unge selv bringer med sig i mødet med sin kontaktperson samt den unges ret til at forholde sig til det, der har betydning for hans eller hendes egen livssituation (Timor-Schlevin & Krumer-Nevo 2016). Der lægges således op til en ligeværdig relation mellem den unge og kontaktpersonen, om end de to parter har forskellige roller og bidrager med forskellige typer viden ind i relationen.

De barrierer, der ofte viser sig at være i at inddrage unge i sociale og beskæftigelsesrettede indsats, har vi ikke set i Projekt Platform. De unges egne fortællinger i de indsamlede interviews giver grund til at tro, at deres lyst til at være aktive i deres egen sag starter ved, at de dels oplever at blive set og hørt i relationen med deres kontaktperson og desuden, at de oplever at have serveretten på det, der bliver talt om og handlet på. De fortæller i interviewene, at det giver dem en oplevelse af, at indsatsen starter hos dem og ikke hos systemet.

Det kræver en høj grad af faglighed og refleksion at vide hvilke bolde, man skal gribe, hvornår og hvordan. Derfor kan indsatsen heller ikke have form som en model, der definerer et mere eller mindre systematiseret og enslydende forløb for de unge. I stedet må den organiseres rundt om individuelle skøn i relationen med den enkelte unge.

Organisering

Projekt Platform er organiseret omkring en tilgang og ikke omkring en bestemt organisationsmodel forstået således, at organiseringen til en hver tid skal understøtte den faglige tilgang, mere end at en bestemt organisering skal afprøves i projektet.

Projektet var i udgangspunktet organiseret som et samarbejde mellem en kommunal aktør (Ungeenheden), en uddannelsesinstitution (VUC) og en privat virksomhed (Jobs Partner), men hurtigt i projektet simplificeres organiseringen, og ved projektets afslutning udgøres projektet kun af Ungeenheden.

Selvom det ikke var udgangspunktet, er projektets organisering blevet opbygget som en helt simpel organisation, der i det daglige består af en projektleder og to udførende medarbejdere, og hvor der har været lagt op til, at projektet af denne grund hurtigt skulle kunne tilpasses både de unges behov og ydre omstændigheder. Fokus i organiseringen har været, at den skulle facilitere, at indsatsen overfor de unge var *fleksibel, håndholdt og individuel*, og i den forbindelse er den simple organisering kommet til at fremstå som central for, at projektet kan lykkes med denne ambition. At kunne lave en fleksibel og individuelt tilpasset indsats kræver

organisatorisk, at indsatsen hurtigt og let kan ændres og justeres til de enkelte situationer. Det betyder, at det er centralt i den organisatoriske tilgang, at beslutningsgangene i organiseringen er korte og hurtige og i særdeleshed, at den nære projektledelse har rum til at træffe beslutninger om de forhold, der vedrører justeringer og individuelle ændringer i det daglige arbejde (Jacobsen & Thorsvik 2014). Det betyder endvidere, at der organisatorisk skal være både et fagligt og ressourcemæssigt rum, som projektets nære ledelse kan disponere over og foretage prioriteringer indenfor, da det ellers ikke vil være muligt at lave den nødvendige fleksibilitet og individuelle tilpasning med det samme, behovet opstår.

Denne tilgang kræver en høj grad af refleksivitet og skøn i den individuelle kontekst, og derfor kræver tilgangen en stærk faglig ledelse. Det er en forudsætning, at den daglige ledelse af projektet har et stærkt fagligt kendskab til den målgruppe, der arbejdes med. Ligeledes er et solidt og grundlæggende kendskab til de metoder, projektet anvender og de konkrete arbejdsgange for medarbejderne afgørende for, at projektlederen kan udføre den faglige ledelse og tage hensyn til behovet for fleksibilitet og tilpasning (Kildedal et al 2013).

Den individuelle, håndholdte og fleksible indsats, som er kernen i projektet, forudsætter også, at medarbejderne har et forholdsmæssigt stort rum til at udøve fagligt skøn i de enkelte situationer. Medarbejderne skal med andre ord have mulighed for at kunne tilpasse metoder, fokus og indsats i de enkelte situationer med det samme, behovet for det opstår (Hasenfeldt 2010, Molander & Grimen 2010). Dette stiller forholdsvist store krav til medarbejderens faglighed og forudsætter også en ledelsesmæssig tillid til medarbejdernes beslutninger. Netop rekruttering af medarbejdere med bestemte og stærke fagligheder har derfor været helt centralt for projektet.

For at den organisatoriske tilgang kan understøtte projektets grundsyn og handlingstilgang er det en forudsætning, at de udførende medarbejdere i projektet har en faglighed, der gør dem i stand til at arbejde relationelt og målrettet med inddragelse og autonomi og med en gruppe af unge, der har omfattende sociale problemer. Dette forudsætter, at medarbejderne uddannelsesmæssigt har et grundlæggende socialfagligt fundament, men man har i projektet også prioriteret, at medarbejderne har en faglighed, der rækker udover en socialfaglig grunduddannelse eksempelvis ved efter-videreuddannelse indenfor det psykologisk/terapeutiske felt og via erfaringer fra arbejdet indenfor behandling af misbrug og med kriminalitetsudsatte borgere. Tilsvarende er det også en præmis for projektet, at medarbejderne ser det som en del af deres faglige arbejde, at de arbejder relationelt og derfor også i en vis udstrækning bringer deres egen person og egne erfaringer med ind i arbejdet

med de unge. Projektets håndholdte indsats forudsætter også, at medarbejderne i et vist omfang er til rådighed på telefonen i situationer, der foregår udenfor den normale arbejdstid.

Fordi projektet grundlæggende organisering er centreret omkring et fagligt princip om at indsatsen skal være fleksibel, handholdt og individuel, er projektets konkrete indsats heller ikke én fast pakke, de unge får. Der er med andre ord ikke tale om en fast formel, som passer til alle situationer eller som er meningsfuld for alle de unge. I stedet tager indsatsen altid udgangspunkt i den enkelte unge person, og den er derfor altid individuel og fleksibel. Dette kommer eksempelvis til udtryk ved, at de unge ikke per automatik deltager i gruppeforløb, selvom disse er en central del af det samlede projekt. I stedet vurderes det, om den enkelte unge vil have gavn af gruppeforløbet, og kun i de tilfælde fastholdes planen om deltagelse i gruppeforløb.

Som et sidste organisatorisk element inddrager Projekt Platform frivillige organisationer i arbejdet med de unge. Antagelsen er, at de civile organisationer og frivillige vil kunne bidrage med noget andet i forhold til de unges sociale deltagelse og inklusion i fritidslivet og udover aktiviteterne i selve projektet. Organisatorisk er tanken, at man kan trække på Ungeenhedens allerede eksisterende kontakter og netværk og udbrede dem til også at inkludere målgruppen for projektet.

De efterfølgende analyseafsnit er overordnet struktureret efter Projekt Platforms tilgang og tredelingen af indsatsen. Hvor afsnittet: "Platformtilgangen" tager udgangspunkt i teoretiske grundprincipper på generelt plan, tager de efterfølgende analyseafsnit udgangspunkt i, hvordan denne tilgang ses praktiseret i det sociale arbejde med de unge, og hvordan projektleder og projektmedarbejdere 'gør' denne tilgang.

6 Analyse af indsatsen i praksis

Projekt Platform er som beskrevet indledningsvis opbygget som et forløb, der tager udgangspunkt i fem grundelementer: individuelle samtaler, gruppeforløb, undervisning, temadage og aktiviteter med frivillige fra civilsamfundet.

I dette kapitel analyseres de enkelte grundelementer med udgangspunkt i de unges oplevelser af forløbet og suppleret med interviews fra medarbejdere og ledelse af projektet.

Individuelle samtaler

Alle de unge tilknyttet Projekt Platform har under hele deres deltagelse haft individuelle samtaler med en medarbejder. Samtalerne afholdes fast typisk med et interval på 1-2 uger mellem hver samtale. Den unge tilknyttes fast til en medarbejder, som afholder alle samtalerne med den pågældende unge. Medarbejderen står selv for at aftale samtalerne med den unge og kan selv planlægge, hvordan samtalerne afholdes, deres fokus og hvordan de praktisk tilrettelægges.

Strukturen omkring samtalerne

Projektmedarbejderne tilrettelægger strukturen omkring de individuelle samtaler med de unge, så de passer til den enkelte unges behov. Især for unge med ADHD og autismediagnoser er erfaringen, at det fungerer som en hjælp, at der er et fast tidspunkt for samtalen.

Projektmedarbejder: Jeg har givet de unge den samme samtaletid hver uge året rundt, så de ved, at det er hver torsdag kl. 11, for så er det ikke det, der bliver undskyldningen. [...]

Interviewer: Vil det sige, at det at være så struktureret omkring den del har givet flere samtaler og mere kontakt?

Projektmedarbejder: Det har givet flere samtaler for mit vedkommende, ja. Jeg har meget få udeblivelser.

Andre unge kan have udfordringer med at sidde stille ansigt til ansigt med projektmedarbejderen i et lokale på kommunen, og her hjælper det på samtalen, at den tages ud af lokalerne.

Jeg går ture med én, som ved alt om [byen...]. Det der med at gå ude. Så, når vi går nede ved havnen, så kan han fortælle alt om havnen, hvornår færgen kommer og sådan. Han fortæller også om kirkegården, når vi går der. Så spørger jeg: "Hvem er det, du har lært alt det her af?" "Min morfar". Det er det her med at begynde at finde og afdække deres ressourcer [...]. Prøve at fange dem i det, de kan. (Projektmedarbejder)

De unge får desuden at vide, at de kan kontakte deres kontaktperson telefonisk imellem de individuelle samtaler, hvis der opstår akutte situationer, hvor de får brug for

kontaktpersonens hjælp. Projektmedarbejderne gør de unge opmærksomme på kun at bruge denne mulighed som en livline i akutte tilfælde, og det er projektmedarbejdernes oplevelse, at de unge er gode til at efterleve dette, så de kun i meget sjældne tilfælde bliver ringet op eksempelvis i weekenden. Men for de unge ser det ud til at have stor betydning, at de har mulighed for at kontakte deres kontaktperson udenfor normal arbejdstid.

Fokus i samtalen

De forskellige medarbejdere, der har været knyttet til projektet, har alle grebet planlægningen og samtalen forskelligt an, men fælles for deres tilgang har været et fokus på at få samtaleforløbet til at fungere for de unge både indholdsmæssigt og i forhold til den praktiske planlægning. Det, fortæller medarbejderne, har både været i forhold til den praktiske planlægning og muligheden for at tilpasse tidspunkt og interval efter den unges behov og situation, men også i høj grad i forhold til at kunne fokusere på det, der fyldte hos den unge under selve samtalen. En projektmedarbejder beskriver det således:

Det er også det, der er ikke nogen skabelon, hvor vi kan sige "så gør vi det, så gør vi sådan". Det er noget, vi skal føle os lidt frem med, det er også det, der kan være det lidt svære i det. Man kan have sine grund-arbejdsredskaber, sådan som jeg prøver at gøre det, når jeg har en individuel samtale. Jeg prøver at lave problemlister, hvad for nogle problemer fylder mest hos dig lige nu, og så prøver vi at fokusere på dem først og få dem vinget af. Men så kan det jo være, at det er noget andet, der fylder næste gang. Det springer meget. (Projektmedarbejder)

Det betyder, at medarbejderne i projektet ikke nødvendigvis griber samtalen an på identiske måder, ligesom de enkelte medarbejdere også fortæller, at de ikke nødvendigvis fokuserer på det samme afhængigt af hvilken ung, de taler med. Selvom det på den ene side gør det komplekst at forklare, hvad det er, medarbejderne gør i samtalerne med de unge, er det også netop et udtryk for, at de lykkes med at holde fokus på, at samtalen først og fremmest skal passe til og give mening for de enkelte unge i projektet.

Selvom medarbejderne i høj grad tilstræber at tilpasse samtalen efter den enkelte unges behov, er der alligevel nogle fællestræk i den tilgang, medarbejderne benytter. For det første understreger medarbejderne alle vigtigheden af, at samtalen fokuserer på de problemstillinger og bekymringer, der fylder hos den unge, når vedkommende kommer til samtalen.

Jeg har sådan nogle generelle ting, jeg forbereder mig på når jeg skal snakke med dem, f.eks. ligesom ham jeg skulle have haft nu her. Hvad er din døgnrytme? Hvordan ser den ud siden sidst? (Projektmedarbejder)

Dette oplever de unge i høj grad også, og mange af de unge fortæller på forskelligvis, at det er en lettelse, at deres bekymringer og problemer bliver taget hånd om ved, at de får hjælp og støtte til at løse problemerne. To deltagere fortæller således om fokus i samtalerne:

Jamen det er jo også sådan, hvad der er sket førhen. Det kan være alt. Det kan være, at jeg har et problem med at stå op om morgenen for tiden, altså. Så hjælper hun mig med det. Vi snakker om nogle strategier med at gå tidligere i seng og telefonen væk og noget melatonin og noget forskelligt noget. (Ung i projektet)

[hvad taler I om?] Hvordan det går. Altså, hvis der er noget man har brug for at snakke om, så snakker man om det. Hvis der er nogle problemer, der skal løses eller et eller andet. Hvis der er andet, så får man hjælp til det. Det er jo egentlig en støtte. Det synes jeg, har været meget godt, også rart at have nogle man kan lukke lidt ud til. (Ung i projektet)

Medarbejderne forklarer, at det er afgørende at tage de bekymringer og problemer, der fylder hos den unge, alvorligt, også selvom det betyder, at samtalen i starten sjældent har fokus på uddannelse og job. Medarbejdernes oplevelse er, at det ikke virker at fokusere på et mål, som projektet eller medarbejderen har defineret på forhånd. Dette både fordi den unges bekymringer her og nu ofte tager deres overskud til at fokusere på job og uddannelse, hvis ikke bekymringerne håndteres, og fordi samtalen og de mål, der sættes, altid skal være funderet i den unges egen motivation og egne drømme for fremtiden. Det nytter med andre ord ikke at trække en plan ned over hovedet på den unge, hvis den unge ikke har lyst til planen eller ikke kan se sig selv i de mål, der er sat. To medarbejdere udtrykker det således:

Det hjælper jo ikke noget at trække i dem. Det kan jeg også se, når vi snakker misbrug. Der læner jeg mig meget opad MI [motiverende interviews]. Jeg prøver af og til at gå fuldstændig i modsatte grøft og sige "jamen er det ikke ligegyldigt? Hvis du synes, det er fedt at ryge [hash], hvorfor kan du så ikke bare ryge alt det, du vil?" Så møder man også lidt en, ej det kan jeg jo ikke, det er jo mærkeligt. Så de har også et ræsonment inde bagved, men det er svært at finde frem. (Projektmedarbejder)

De vil jo alle sammen gerne et eller andet sted hen, når man begynder at snakke rigtigt i bund med dem. Men nogle gange tør de ikke engang drømme det. De er ikke hurtige til at åbne op. Der er en rejse i det – i at åbne op. De kan jo komme til at fejle i det. De kan føle, at de bliver til grin. Mange af dem vil gerne have en familie som alle andre, og flere af dem vil ikke give det, de er vokset op i, videre. (Projektmedarbejder)

Citaterne illustrer et andet fællestræk i medarbejdernes tilgang, nemlig det udgangspunkt, at den unge har drømme for fremtiden og motivation til at forbedre egen situation – også i de

tilfælde, hvor den unges adfærd kan gøre det svært at få det frem i samtalen. To medarbejdere uddyber:

*Mange af dem vil rigtig gerne videre, men når de har siddet i en situation i lang tid og de har nogle problemer. De har jo ikke stærke forældre, de har jo ikke ressourcer hjemmefra. Vi har ikke haft nogle, hvor de kommer fra et virkelig lykkeligt hjem og deres forældre har ressourcer til at hjælpe dem videre. De sidder meget for sig selv. Man kan ikke presse sådan en person ud i noget, som de ikke har lyst til at prøve, men som vi føler er rigtigt for dem. Hvad ville pointen være i det? Det er spild af alles tid. Hvis det, de gerne vil, så ikke virker, så må vi bruge det næste år på at finde ud af, hvad de så vil.
(Projektmedarbejder)*

*Men også et langt stykke henad vejen at vi går med dem i deres ønsker og hvad, der er vigtigt for dem. Også selvom vi selv tænker, at det ikke kommer til at ske i forhold til ønsker om uddannelse og arbejde på sigt. Fordi så kan de få oplevelsen af, om de har ressourcerne til det her, i stedet for at vi står og siger, at det kommer aldrig til at ske.
(Projektmedarbejder)*

Flere af de unge fortæller om, hvordan samtalerne over tid gradvist er blevet fokuseret mere mod job eller uddannelse og samstemmende for fortællingerne er, at samtalen om disse emner er udsprunget af samtaler om den unges hobbyer, interesser eller ting, den unge oplevede at være god til, også selvom disse ting ikke nødvendigvis i udgangspunktet havde ret meget med job eller uddannelse at gøre.

Ja altså det, vi startede, jeg skulle være klar til at begynde på en uddannelse egentlig, og det var jeg ikke i starten. Så vi snakkede ikke så meget om uddannelse der. Det er vi så begyndt at gøre, og ja fordi vi snakkede om min hobby, så kom vi ind i det. (Ung i projektet)

Dette fokus har været vigtigt for de unge, fordi det netop tog udgangspunkt i deres drømme og interesser. Det betød at de mål for uddannelse og job, der blev sat, var nogle, den unge kunne se sig selv i.

Hun går ret meget op i, at jeg skal videre herfra, og det skal være noget realistisk, der er godt for mig også. Så det ikke bare er "vi skal bare have dig væk herfra". Det skal også være noget, man kan holde ud at være i. Jeg har taget uddannelse, altså handelsskolen – gik ned med flaget. Har forsøgt at [tage] min HG om flere gange, og har altid haft minimum en fridag om ugen, fordi jeg ikke kan holde ud at være afsted hele ugen. Har så fået for meget fravær og måtte gå om. (Ung i projektet)

Medarbejdernes særlige tilgang med fokus på og respekt for den unges bekymringer og problemer fremhæves også på tværs af interviewene med de unge som det, der har været særlig betydningsfuldt og virksomt. En ung i projektet beskriver et langt samtaleforløb, der til start først og fremmest handlede om at tackle de problemer, den unge stod overfor i forhold

til at håndtere sin følelser, særligt vrede, og sin livsstil med fester og misbrug af hash og kokain:

Hvor vi startede med sådan noget misbrugshåndtering og, hvad hedder det, konflikthåndtering og anger management og alt sådan noget ikke. Og der synes jeg helt klart, at hun har i hvert fald hjulpet mig. Hende kan jeg tale en del om, fordi hun har hjulpet mig med at flytte mig fra, hvor jeg ligesom gik og havde den der dårlige rytme med at gå i byen hver weekend og hele tiden være påvirket, ryge joints dagen lang og alt sådan noget til at... Alle folk har jo altid fortalt mig, at det var dumt at gøre de her ting, ikke. Hvorimod [projektmedarbejderen] jeg ved ikke, hvordan hun har gjort det, men det er som om, at hun har appelleret til mig på en eller anden måde. Hun har... igen det er svært at komme med konkrete, hvad skal man sige, konkrete tilfælde, eller hvad skal man sige, quotes fra hende. Men hun har ligesom hjulpet mig til at få vendt tingene på en måde... sådan "Hvorfor gør du det?" Så tænker jeg over det, og så kommer hun med nogle gode argumenter for, hvorfor det egentlig er, at jeg opfører mig, som jeg gør. Ikke så meget... Jeg er jo vant til, sådan, at handle på... At jeg gør hvad jeg har lyst til, ikke. Jeg tænker jo ikke over, hvad der egentligt ligger bagved, og der har hun ligesom hjulpet mig med at få trævlet en del ting op, som jeg så har kunnet reflektere over. Det har så gjort, at jeg har meget bedre redskaber til at kunne håndtere hverdagen den dag i dag. Hvorimod før i tiden ville jeg bare handle på, hvordan jeg følte det. (Ung i projektet)

Mange af de unge beretter om samme typer af oplevelser med samtalerne, og de unge peger på, at netop dette fokus, som bedst kan beskrives som en kombination af coaching, terapi og ikke mindst en omsorgsfuld relation, har været afgørende for, at deres livssituation har ændret sig markant til det bedre i løbet af projektperioden. De unge fortæller, at de derfor er blevet mere bevidste om deres følelser og handlemønstre.

Ja, men hun har jo ikke engang, sådan, bedt mig om at reflektere. Det er som om, at hun har bare gjort det helt spontant i samtalen. Hvis jeg har siddet og fortalt hende, så har hun drejet det på en måde til at: "Jamen kan du ikke godt se sådan og sådan og sådan?" Og jo det kunne jeg egentlig godt se, og så er jeg kommet med et modargument; "Jamen det er sådan her, jeg føler, fordi..." Så har hun lyttet til det. Og så har hun også fået spinnat det, på en eller anden måde til, at jeg godt kan se, du ved, at det er lidt et diffust argument, jeg er kommet med. (Ung i projektet)

Samtidig fortæller de unge på tværs af interviewene, at samtalerne også får en løsningsorientering i forhold til både de praktiske og de mere følelses- eller adfærdsmæssige problemer, den unge oplever. Det handler for de unge både om at blive bedre til at sætte ord på og forstå, hvorfor de har det på en bestemt måde, men også om, at de får nogle konkrete redskaber til at ændre på situationen.

Jeg kom ind og fortalte hende [projektmedarbejderen] om de oplevelser, jeg har haft med hende [den unges mor], altså sådan løbende. Så har jeg været nede ved min mor om fredagen, snakket med [projektmedarbejderen] om mandagen, fortalt hende om, hvordan det var dernede i fredags. Så, når jeg tager derned næste fredag, så har hun fortalt mig at: "Du kan jo prøve at gøre sådan og sådan og sådan her i stedet for". At

lægge mine følelser i døren, kalder hun det. Og så har jeg så prøvet at gøre de ting, som hun siger, og de har så også hjulpet. (Ung i projektet)

Relationen mellem ung og projektmedarbejder

Centralt for de individuelle samtaler står relationen mellem de unge og den medarbejder, de har samtaler hos. Fælles for de unge, vi har interviewet er, at netop relationen til medarbejderen har været særlig for projektet. De unge fortæller, at de i meget høj grad oplevede medarbejderne som oprigtigt interesserede i dem, og at de - for nogles vedkommende for første gang – ikke blot oplevede sig som en sag på et stykke papir. Tre af de unge fortæller således:

Hun er som en mentor. Forskellen mellem hende og andre er, at hos hende har jeg en fornemmelse af, at hun oprigtigt er interesseret i mig, og at hun vil mig det bedste. Det er rart at have én person, der kan hjælpe med det hele. Både med hvordan jeg har det, med kontakten til boligselskabet og til andre i kommunen. Hun formidler også kontakten til misbrugscenteret. (Ung i projektet)

Jeg tror, jeg er den i kommunen der har haft flest sagsbehandlere. Jeg har ligesom været en sag siden jeg var lille. Men de har aldrig lyttet til mig. Ikke før jeg mødte [projektmedarbejderen]. Hun er den første, der virkelig har lyttet til, hvad jeg sagde. (Ung i projektet)

Det virker til, at de virkelig tager sig af en. De er ikke sådan ligeglade. Ikke så meget sort på papir. Nu lavede du selv sammenligningen med det kommunale, og det er det jo meget sort og hvidt på papir. Meget efter bogen. Her er det meget mere, som hvis man skulle lave en sammenligning, en dårlig en. Ens onkel hjælper dig med nogle problemer man har, det er sådan lidt på den måde. (Ung i projektet)

De unge peger på, at de hurtigt har fået tillid til medarbejderne i projektet, netop fordi de oplevede en oprigtig omsorg og fik følelsen af at blive taget alvorligt. Det har gjort, at de har kunnet tale om de ting, der fylder og bekymrer, også selvom de normalt har rigtig svært ved netop det. To unge fortæller om deres første samtale:

Det er mange forskellige ting. Det er også bare humøret og det der med, at jeg altid var drøj med at åbne op og så fortælle, hvordan jeg har det. Altså første gang jeg var her, der... Ja, igen, jeg troede, at det var sådan halv-tabere, der så kom her, men det altså... Jeg tror, at jeg havde nået at sidde her i ti minutter, og så sidder jeg allerede og græd altså. Der er hun virkelig god til at snakke, og hive ordene ud af munden på mig altså. (Ung i projektet)

Jeg synes faktisk, de begge to [projektmedarbejderne] er smaddersøde. Jeg kan skidegodt lide at snakke med dem. Så der var jeg også positivt overrasket. Jeg havde regnet med, at jeg bare sad og lukkede i og ikke rigtig sagde noget sådan. Men det endte faktisk med, at jeg bare sad og snakkede derudad. (Ung i projektet)

Tilliden til medarbejderen har for flere af de unge også været afgørende for, at de har haft lyst til at være ærlige omkring deres situation. Flere af de unge fortæller, at de har haft en historik,

hvor de enten har løjet om deres problemers omfang eller simpelthen bare på forskelligvis er 'gledet af' eller har afbrudt kontakten, hvis fokus blev drejet ind på deres personlige problemer, men at dette har ændret sig i løbet af projektet.

Hvis du føler, at den person, der skal hjælpe dig, at du ikke kan relatere til dem, eller ikke føler nogen 'trust' eller noget som helst, så giver du dem bare sådan nogle halværlige svar. "Jamen hvad er dine problemer?" "Jamen jeg kan godt finde på at så tage en streg kokain en gang i mellem." Selvom man sidder og suger kokain hver eneste dag, men det gider man ikke have, at personen skal vide, fordi man ikke stoler på dem. Så ja, det er meget vigtigt med en personlig relation. Ikke nødvendigvis at man skal kende dem, men at man føler, at man kan stole på dem, eller at man kan regne med dem. (Ung i projektet)

Den samme unge fortæller videre om en oplevelse, han tidligere i livet har haft med en lærer på en uddannelse, til hvem han betroede sig om, at han ind mellem røg hash for at falde i søvn. Selvom læreren havde lovet den unge fortrolighed, fortalte han alligevel skolen om hashforbruget, hvilket resulterede i, at den unge blev smidt ud kort før den afsluttende eksamensopgave.

Så siger han: "[...] hvis der er noget, så kan du bare sige det. Det bliver mellem os. Jeg vil bare godt vide, hvorfor du kommer for sent. Du virker sådan lidt ufokuseret her om morgenen" og sådan noget. Så sagde jeg til ham: "Prøv at hør' her, jeg kommer lige fra et liv, hvor jeg gik i byen hele tiden og sådan noget. Nu skal jeg gå i skole. Så jeg går sent i seng, men jeg bruger en joint om aftenen til ligesom at kunne sove." Og så gik han direkte ned og så stak mig, og sagde det til skolen. (Ung i projektet)

Episoden illustrerer dels, hvad det er, de unge frygter ved at fortælle ærligt om deres problemer, uagtet i øvrigt om de selv har haft lignende oplevelser eller ej. Men den illustrerer også vigtigheden af, at medarbejderen er i stand til at håndtere fortroligheden og fremfor alt ikke love fortrolighed i situationer, hvor det ikke er muligt for medarbejderen at overholde løftet.

De unge kan oftest godt forstå, at medarbejderne har forpligtelser overfor kommunen, men de reagerer kraftigt på følelsen af at blive "stukket", hvis de troede, de talte i fortrolighed. Det handler altså først og fremmest om, at medarbejderne skal kunne balancere tilliden fra den unge med medarbejderens rolle som repræsentant for en myndighed. Dette lykkes generelt godt for medarbejderne i projektet.

Fælles for medarbejdernes beskrivelse af deres tilgang og relation til de unge er netop et fokus på ikke at dømme den unge men i stedet prøve at forstå den unges situation og handlinger og ikke mindst anerkende de ting, den unge faktisk forsøger at gøre for at forbedre sin situation.

Jeg tror, folk hurtigt vil tænke: "Tag dig sammen". Hvis ikke man selv har prøvet nogle ting, så tror jeg, det er svært at relatere til dem. Rummelighed og anerkendelse af de små fremskridt, som de gør, fordi det anerkender de ikke selv. (Projektmedarbejder)

Samtidig fortæller både de unge om projektmedarbejderne om, at relationen i høj grad rækker ud over den enkelte samtale forstået således, at den unge aldrig er i tvivl om, at de kan kontakte medarbejderen, hvis der er akut brug for hjælp. Selvom både de unge og medarbejderne fortæller, at det er ganske få tilfælde, hvor den unge faktisk har benyttet sig af muligheden for akut hjælp, så fremhæver de unge vigtigheden af at vide, at der er nogen, som man ved, man kan få fat i, hvis det skulle være. Dette er også en vigtig årsag til, at de unge ikke blot oplever sig som en sag ved kommunen.

Hun er også mentor i forhold til, hvordan jeg har det. Det vigtigste er, at jeg kan ringe og skrive til hende om alt. Uanset tidspunktet. Der går aldrig mere end 2-3 timer før hun svarer, så jeg føler, jeg altid kan få fat i hende. Hun sender også en SMS ud af det blå. Så kommer der en SMS, hvor hun spørger, hvordan jeg har det, og det har jeg aldrig prøvet før. Det gør, at jeg føler, at hun vil mig." (Ung i projektet)

Et andet vigtigt element i såvel samtalerne som relationen mellem den unge og medarbejderen er, at medarbejderen støtter den unge i at få tingene gjort også udover selve samtalen. Det kan for eksempel være ved at følge den unge til lægen eller ved at hjælpe den unge med at få taget kontakten og reageret på henvendelser fra andre dele af det kommunale system.

Det der med at holde dem op på, at de skal til læge, f.eks. få dem til at ringe til lægen, når de er her. Så vi ved, de har en tid [...]. Der er også en af dem, hvor jeg har kørt derned, og sat ham af der. Så man ved, at de kommer afsted, og spørger "skal jeg tage med dig derop?" Det er der så mange af dem, i hvert fald dem jeg har, der ikke er så vilde med. Men at de bliver fulgt til døren nærmest. (Projektmedarbejder)

Selvom en del af disse praktiske gøremål synes simple eller ligetil, fortæller de unge, at netop ting som at få reageret på kommunens henvendelser, få bestilt tid ved lægen eller få ansøgt om boligstøtte eller lignende har været noget, de af forskellige årsager har haft svært ved at få gjort. Dette har for flere af de unge givet dem problemer, som har spændt ben for meget andet i deres tilværelse. Derfor har netop denne form for praktisk støtte været central for en del af de unge i projektet, både fordi det har fået løst konkrete problemer i den unges dagligdag, og fordi den unge samtidig er blevet klædt på til selv at kunne løse situationen. Det handler således både om at støtte den unge i at få løst presserende problemer her og nu, men også om ikke at overtage for den unge, da målet er, at den unge på sigt skal kunne håndtere situationen selv. Flere af de unge fremhæver også i denne forbindelse vigtigheden af, at det ikke bliver

gjort på en måde, hvor den unge bliver bebrejdet eller 'slået i hovedet' med, at de ikke har fået gjort tingene. To unge fortæller:

"Hun [projektmedarbejderen] skubber på. Men hun skubber ikke på mig. Hun skubber på de andre i kommunen, og hun skubber på jobkonsulenten, så der kan komme en afklaring, og så der kan komme til at ske noget. Hvis ikke jeg havde hende, ville jeg bare sidde derhjemme og vente". (Ung i projektet)

Hun har meget mere kontrol med tingene, hvor jeg tidligere har oplevet sagsbehandlere, der ikke helt har vidst, hvor jeg skulle i praktik på et tidspunkt. Sendt mig et forkert sted hen og har været meget et spørgsmålstejn i forhold til, hvad jeg egentlig skal på kort sigt og på langt sigt. Hvor her er de meget mere klar i spytet og hjælper mere, synes jeg, end hvad jeg har prøvet tidligere. Så det er jeg fan af i hvert fald. (Unge i projektet)

Forskellen fra tidligere kontakter med systemet

De unge, vi har interviewet, har alle været virkelig positive omkring samtalerne med- og relationen til projektets medarbejdere. De fleste peger på, at denne kontakt har været afgørende for, at deres sociale situation har ændret sig til det bedre.

Størsteparten af de unge har imidlertid mange dårlige erfaringer med kontakten til det kommunale system bag sig, og det er også en meget central årsag til, at kommunen ikke havde en brugbar kontakt med de unge forud for deres deltagelse i projektet.

Flere af de unge fortæller om at være visiteret til forløb, de oplevede som meningsløse eller som de har oplevet som forløb for "tabere" eller "dum i arbejde", og som de derfor hurtigt droppede at møde op til. En ung fortæller således om en tidligere oplevelse med et jobansøgningskursus:

Altså, jeg kunne slet ikke få det til at give mening dengang egentlig med ansøgninger. Det var egentlig bare at møde op, fordi det skal du, ellers får du ikke ydelse, og så ja. Så var det egentlig bare at skulle dukke op og så skulle man lave de der ansøgninger. Jeg tror, man kunne få vejledning, hvis man bad om det, men det gjorde jeg selvfølgelig ikke. Altså, jeg ved ikke. Jeg sad egentlig bare i en stol og kiggede på computeren, og så nogle gange skal man kigge efter forskellige uddannelser, som man måske vil starte på og sådan noget. Men så stoppede jeg med at komme efter en uge eller to. Og så hørte jeg egentlig ikke mere fra det. Det undrede mig faktisk. (Ung i projektet)

Samtidig fortæller de unge på tværs af interviewene også om oplevelser af ikke at blive hørt og i nogle tilfælde oplevelser af at blive talt ned til. Eksempelvis fortæller en ung om en tidligere kontakt med en misbrugskonsulent:

Altså den ene af gangene, hvor jeg talte med en misbrugskonsulent før i tiden, ikke, der sagde hun jo basically bare til mig at: "Det er for dumt og det skal du altså stoppe med. Kan du godt se, at det er latterligt?" Jo, det kan jeg godt se, at det er latterligt, men det hjælper mig ikke ret meget med problemet vel, altså. (Ung i projektet)

Selvom ambitionen om den individuelt tilrettelagte indsats ikke er unikt for Projekt Platform, fortæller flere af de unge om tidligere forløb, der netop ikke reelt har været individuelle, men hvor man i stedet har forsøgt at passe den unge ind i en bestemt 'kasse' eller en bestemt tilgang. De unge beskriver dette med forskellige ord, men det er i høj grad noget af det, som tidligere har været medvirkende til, at de oplevede indsatserne som meningsløse og relationen til de medarbejdere, de mødte som ligegyldige. En ung beskriver det på denne måde:

Det [den tilgang han tidligere har mødt] er meget sådan, akademisk, og de har læst det i en bog. Hvorimod [projektmedarbejderen] hun sådan mere taler til mig, hvis det giver mening? Det er ikke så meget en magtposition som mange andre godt kan forestille sig. "Hvis ikke, at du gør sådan her og sådan her, så trækker vi dig fra det her" og så videre og så videre, ikke. [Projektmedarbejderen] har jo nærmere givet mig motivationen til selv at ville gøre det, fordi at det hjælper mig i sidste ende. Fremfor at skulle straffe mig. (Ung i projektet)

Generelt peger de unge på, at de individuelle samtaler har været vigtige for den udvikling, de har opnået i forhold til deres sociale situationer. Det er vigtigt at understrege, at de unge peger på, at samtalerne virker fordi medarbejdernes tilgang til de unge skaber en anden og bedre relation mellem den unge og medarbejderen, end hvad mange af de unge har oplevet i andre indsatser. Samtidig omsættes det stærke individuelle perspektiv med afsæt i de unges oplevelser og drømme, som var ambitionen med projektet, også i praksis i samtalen mellem ung og medarbejder. Det er således vigtigt at understrege, at det virkningsfulde i projektet ikke alene er det, at der afholdes samtaler, men derimod i høj grad måden, samtalerne holdes på, det fokus, samtalerne har og det grundsyn, der i samtalerne tales ud fra.

En afledt virkning af projektet er, at de unge har fået en mere positiv oplevelse af 'systemet' generelt. Dette skyldes dels, at projektmedarbejderne har kunnet hjælpe den unge til at navigere i og forstå systemet, men det skyldes også, at man er lykkedes med at etablere et tæt samarbejde med eksempelvis myndighedssagsbehandlerne. Dette har betydet, at den unge har oplevet sammenhæng, og at indsatserne ikke utilsigtet har modarbejdet hinanden. Vigtigheden af dette tætte samarbejde blev i projektet tydeligt, da samarbejdet i en periode ikke blev fulgt tilstrækkeligt op pga. sygemeldte projektmedarbejdere. Her oplevede medarbejderne, at projektets indsats blev glemt i sagsbehandlerens beslutninger, hvilket gav problemer både for indsatsen og samarbejdet med den unge.

Gruppeforløb

Det andet grundelement i Projekt Platform er gruppeforløbene. I gruppeforløbene sammensættes mindre grupper af unge, som mødes en gang om ugen. Gruppeforløbene er i projektperioden løbene blevet justeret, både for at tilpasse forløbene den læring, man i projektet fik undervejs, men også for at kunne afholde forløbene under nedlukningen pga. COVID19. Dette betød, at forløbene i en periode blev afholdt som online møder.

Fokus i forløbene

Gruppeforløbene var oprindeligt planlagt efter en fast skabelon, hvor tanken var, at et bestemt antal unge blev samlet til et seks ugers forløb, hvor de samme unge mødtes gennem seks uger. Denne skabelon var imidlertid allerede ændret, da evaluatoren blev tilknyttet projektet i forbindelse med, at virksomheden Jobs Partner trådte ud af samarbejdet. Det havde vist sig ikke at fungere med det meget faste antal unge eller antal uger, så i stedet blev forløbet fortløbende og med et løbende optag af unge. Fokus i gruppeforløbene blev også hurtigt justeret således, at de emner, der blev taget op i gruppeforløbene, i meget høj grad tog udgangspunkt i de unge, der var tilknyttet gruppen og det, som fyldte hos netop dem.

Jeg tror, det hele tiden har ligget i, måske ikke helt fra starten, hvor det kørte nu, havde vi program. Det kan jeg huske, at jeg diskuterede med en del fra Jobs Partner. De kunne ikke begynde at samle dem til gruppe, før de havde et program, de kunne gennemføre, og så skulle de have seks uger. Før kunne der ikke komme en ny med igen. Her arbejder vi lidt anderledes med det. Vi kan have nok så meget et program. Allerede uge 2 kunne det se anderledes ud, fordi det er ikke der, de er. De griber ikke det, vi kommer med. Så bliver det vores program. Det diskuterede vi en del. Den har vi faktisk ændret til, at det bliver det, der er relevant at få på dagsordenen, og så ligesom arbejde med det.

(Projektleder)

Det betød, at fokus på gruppeforløbene i en periode udsprang direkte af, hvad der optog de unge, når de mødte op til forløbet, hvilket kunne være alt fra helt små praktiske emner til store samfundsspørgsmål eller personlige refleksioner. De unge oplevede forløbene som hyggelige, og flere af de unge fortalte i denne indledende fase, at de glædede sig til samværet med de andre og til at komme ud hjemmefra. Særligt fordi de i forløbene oplevede, at de ikke var de eneste i verden, der havde svært ved netop det.

Jeg synes, det er meget hyggeligt. I starten da de foreslog det her gruppeforløb: "fuck jer mand, jeg skal fandme ikke i noget gruppeforløb." Men efter jeg begyndte at snakke med [en anden ung i projektet], som du lige har snakket med og de andre. Vi er fire personer, og vi er så forskellige på så mange punkter, men ja. Jeg tror det er det, der gør forskellen. Man hører om andres liv. Man går og tror, man er Palle alene i verden hele tiden og har så ondt af sig selv. Man er ikke den eneste i verden, der har nogle problematikker. (Ung i projektet)

Fra projektledelsen og medarbejderne var der imidlertid bekymring for, om udbyttet af gruppeforløbene var tilstrækkeligt, og i interviewene med de unge fra den første periode har de unge også svært ved at pege på et konkret udbytte af gruppeforløbene udover, at møderne i gruppen bryder den isolation, mange af dem oplevede at være i. For at undgå at forløbene blot blev hyggeligt samvær, blev forløbene justeret, så de havde et lidt mere medarbejderstyret fokus, hvor medarbejderne med afsæt i de unges situation udvalgte fokus de efterfølgende møder.

Så er det os, der er nødt til at være meget skarpe på, at det ikke bliver kaffeklub. Det må ikke blive en kaffeklub, fordi så bliver det lige godt, om de kommer her. Det er ikke lige meget, om de kommer her, og det kan det meget nemt blive, hvis det bare er så spiser de rundstykker. (Projektleder)

Både projektleder og medarbejder forklarer, at selvom det er afgørende, at forløbene tager afsæt i og griber de problematikker og emner, som fylder hos de unge, så skal der samtidig være en styring, der sikrer, at de unge oplever, at de får et udbytte af at møde op. Både medarbejdere og projektleder fremhæver, at det handler om at tage de unge alvorligt, så de aldrig sidder med en oplevelse af at være opbevaret eller at deres tid er ligegyldig.

Gruppeforløbene udvikler sig derfor til forløb, der sætter fokus på nogle generelle og/eller kollektive perspektiver på de problemstillinger, mange af de unge har. På den måde får gruppeforløbene i løbet af projektperioden en væsentligt stærkere sammenhæng med de individuelle forløb. På gruppeforløbene kan de unge diskutere perspektiver på og oplevelser med eksempelvis håndtering af følelser, for eksempel hvordan man kan forstå og håndtere vrede, sorg eller ensomhed, og nogle af de unge fortæller, hvordan disse diskussioner har sat gang i tanker, som de senere har taget op i de individuelle samtaler.

Fra projektets side er man også blevet tiltagende bevidst om vigtigheden af, at der er et meget tydeligt samspil mellem de individuelle samtaler og fokus på gruppeforløbene. Dette gælder både i forhold til at følge op på gruppediskussionernes fokus i de individuelle samtaler, men også, at de individuelle samtaler sikrer, at medarbejderne kender de unge rigtig godt. Det betyder, at man kan tilrettelægge forløbene, så de giver mening i forhold til de unge, som er i gruppen.

Der tror jeg, det lykkes rigtig godt, fordi det individuelle er så tydeligt. Jeg ved ikke, om det er lidt hurtigt svaret, men det er en idé, jeg har om, at vores gruppeforløb fungerer som de gør, fordi der er helt faste individuelle samtaler. Derfor kender man dem jo. Man kender de unge og ved, hvad man kan trykke på og ikke kan trykke på. Hvad der giver

noget. Hvis man er dygtig til det, så får man også sorteret, så vi rammer [de unges behov]. (projektleder)

Det der med at få tilliden i én-til-én samtalen og så stille og roligt vise i gruppen med andre, at vi godt kan åbne os. (Projektmedarbejder)

Det handler således i høj grad om, at man i løbet af projektperioden har arbejdet med balancen mellem at lade de unge styre indholdet mest muligt og samtidig sikre, at forløbene indholdsmæssigt havde nok tyngde og fokus til også at give de unge et tilstrækkeligt udbytte af at deltage. Det virker til, at man i projektets sidste del har fundet en velfungerende balance, der i høj grad består i, at medarbejderne omsætter de behov, de ser hos de unge og som de unge selv italesætter til egentlige emner og fokuspunkter i forløbene. På den måde får medarbejderne en central rolle ved at være dem, som kobler de unges umiddelbare behov og interesser til mere generelle tematikker, som både kan bruges i gruppeforløbene og tages med videre i det individuelle arbejde.

Det forekommer at være en vigtig erfaring fra projektet, at en meget ungestyret tilgang til gruppeforløb forudsætter en stærk faglighed hos medarbejderne, så medarbejderne er i stand til at gribe de informationer, de unge kommer med, og bruge dem til at udvælge målrettede og fagligt funderede tematikker. Hvis ikke denne faglige omsætning af de unges behov sker forud for gruppeforløbene, er der en stor risiko for, at forløbene bliver 'en kaffeklub'. Omvendt peger erfaringerne også på, at en 'færdig pakke' eller gruppeforløb, hvis indhold er alt for defineret på forhånd, medfører, at de unge bliver hægtet af eller har svært ved at se meningen med at deltage.

De unges forventninger til gruppeforløbet

Inden deltagelsen i Projekt Platform havde nogle af de unge erfaringer med at deltage i gruppeforløb, mens det for andre var første gang, de var blevet tilbudt et gruppeforløb. Fælles for de unge på tværs af erfaringer var dog, at alle var skeptiske og nogle decideret negative over at være blevet visiteret ind i et gruppeforløb. For de unge handlede de negative forventninger i høj grad om, at de frygtede at det ville være "*for meget pædagog / socialrådgiversnak*", og de havde svært ved at se sig selv i gruppeforløb. Nogle italesætter også, at de forventede, at forløbet var for "*tabere*". Efter at være blevet en del af forløbene har alle de interviewede unge skiftet mening og er glade for at deltage. Flere fortæller, at de i høj grad glæder sig til at komme i forløbene, og at de ser frem til den ugentlige samling i gruppen. Tre unge fortæller således:

*Så kan det godt være lidt svært at komme afsted. Det havde jeg også meget svært ved der i starten. Jeg tror de første par gange, der meldte jeg afbud fem gange eller sådan noget. Jeg er syg eller sådan noget, og i virkeligheden var det bare mig, som ikke gav det en chance. Fordi i mit hoved, gruppeforløb [himler med øjnene]. Men så prøvede jeg til sidst, og så sad jeg også bare og tænkte, hvorfor fanden har du ikke været her noget før.
(Ung i projektet)*

Ja, og det synes jeg, at jeg kan mærke hjælper på humøret, og nu har jeg vendt dagene rigtigt. Så nu kører det, det kan jeg mærke, hjælper meget oppe i hovedet. (Ung i projektet)

Jeg vil sige, jeg plejer ikke at være meget for gruppeforløb og sådan noget. Med psykiatrien og sådan noget, samlegupper og sådan noget. Jeg tror, det med samlegupper har skræmt mig lidt. Det krævede meget af min sagsbehandler, meget overtalelse at få mig med til det her. Den første gang var jeg faktisk positivt overrasket, for det var slet ikke sådan, jeg havde regnet med, det var. [...] Jamen, jeg ved det ikke. Jeg forestiller mig altid sådan noget pædagogisk noget, men det er faktisk meget hyggeligt, synes jeg. (Ung i Projektet)

Flere af de unge peger på, at gruppesammensætningen og størrelsen også er vigtig årsag til, at det fungerer, selvom de havde forventet det modsatte. Nogle peger på, at det netop er de unges forskellighed, der giver dynamik i gruppen, men samtidig er det vigtigt for flere af de unge, at de ikke er sat i en gruppe med nogle, de har en relation til forud for projektet, eksempelvis ekskærester eller nogen fra deres sociale omgangskreds. For nogle af de unge handler dette ønske om at undgå en konfliktfyldt relation, mens det for andre handler om at kunne tale om de ofte svære emner, der er på forløbene uden at skulle konfronteres med det i andre sammenhænge.

Herudover peger flere af de unge på, at det er vigtigt, at grupperne har en størrelse, hvor der er nok til, at man kan være en gruppe, men samtidig må gruppen heller ikke være så stor, at man bliver usikker på at sige noget eller ikke kan komme til orde. Grupper på 5-6 personer synes for de unge at være ideelt.

Jeg har ikke rigtig været i sådan et gruppeforløb, for jeg har aldrig sådan givet det en chance. Jeg tror også i og med vi er en lidt mindre gruppe, vi er sådan 3-4 stykker, så skaber det nogle trygge rammer. I stedet for, at man sidder sådan ti, det kan være sådan lidt [for meget]. (Ung i projektet)

Ja, og så er der jo dem som er sociale og indadvendte. Jeg er vel lidt begge dele. Jeg kan godt lide at være udadvendt, men i små portioner. Specielt når man ikke har det så godt, så kan det være i mindre portioner. Men jeg synes, det har været meget hyggeligt, og jeg har egentlig bare håbet på mere, fordi jeg mangler lidt at give mig til. (Ung i projektet)

Fysiske rammer

Når de unge mødes i gruppeforløbet, starter dagen med, at der er morgenmad og kaffe, som spises, mens de unge møder ind og får hilst på hinanden. De unge fortæller, at de glade for, at der er morgenmad og anden forplejning, eksempelvis mindre snacks. Nogle af de unge er sultne og har til tider svært ved at få økonomien til at række hele måneden, mens andre kommer ud ad døren uden morgenmad. I begge tilfælde virker det for evaluatoren til, at morgenmaden er med til at sikre, at gruppeforløbet kommer godt fra start, fordi de unge får bedre forudsætninger for at koncentrere sig, når de har fået morgenmad inden forløbet for alvor går i gang. For nogle af disse unge kan morgenmaden være medvirkende til, at de faktisk kommer ud ad døren og møder op til forløbet.

Her i går havde jeg kun 10 kr. på kontoen, men så kunne jeg se, der kom penge fredag men kun et mindre beløb. Så spurgte jeg [projektmedarbejderen]. Det er mærkeligt, jeg har fået nogle penge fra kommunen. Så fandt vi ud af, at det var nogle penge, jeg havde sparet op fra sidste år. Så havde de bare overført dem. Det var fordi, jeg blev lidt bange for, om det bare var det, jeg skulle have til resten af måneden, også til husleje. Så går jeg i minus og ikke kan få mad. Men så var det opsparingshalløj.

Interviewer: er det sket før, at du ikke har haft penge?

Ja, det er det. Det tager hårdt på mig, jeg havde jo vendt dagene op og ned. Så var jeg ikke mødt op, jeg var sovet over. Så kan man godt se det længere forløb, så trækker de [kommunen] næsten det hele [af kontanthjælpen]. Det er også det, der fucker mig op jo. Plus det der var sket i forvejen. Så stak det bare helt af. (Ung i projektet)

Herudover vurderes det, at forplejningen også har en vigtig social funktion, idet den giver de unge noget at fokusere på og tale om, når de møder ind. Dette fungerer både som en icebreaker for nogle og som noget, de kan fokusere på, hvis de er usikre og nervøse i starten eller i løbet af sessionen.

Jeg synes, det er rigtig fint med morgenmad. Det giver lidt til stemningen. (Ung i projektet)

Jeg synes, det er megahyggeligt, at vi starter med at sidde og så spise noget morgenmad. Sidde og snakke om hvordan går det lige, og hvad er sket siden sidst. Der er plads til, at man kan tage en masse pis på hinanden heroppe. Jeg synes ikke, det er så alvorligt det hele, og det kan jeg godt lide. (Ung i projektet)

Den rolige start med morgenmad og kaffe betyder også, at de unge som kommer i sidste øjeblik, en smule for sent eller hvor det på dagen er nødvendigt at ringe eller sende en sms om morgenen, får mulighed for at slappe af og få stress ud af kroppen inden den mere intensive del af gruppeforløbet går i gang. Samtidig bliver det også mindre udstillende for de unge, som ankommer i allersidste minut eller lidt for sent. Selvom det at kunne møde til tiden er vigtigt i

forhold til job og uddannelse, så vurderes det alligevel at hensynet til, at de unge har lyst til at møde op og får en god start på forløbet på den korte bane vejer tungere.

For de unge sender morgenmaden endvidere et signal om, at man prioriterer, at det skal være en god oplevelse at møde op og prioritere ressourcer til at købe morgenmad. Selvom det i det store billede kan synes ubetydeligt eller som en lille ting, vurderes det alligevel ud fra de unges oplevelser, at prioritering af basis morgenmad og simpel forplejning er givet rigtig godt ud.

Det starter ud med, at de skaber en atmosfære, hvor man slapper lidt af, og der er noget morgenmad. Så har der været noget stille musik og noget småsnak. Noget hyggesnak, som de har skabt gang i. Der har de nok også været glade for mig, tror jeg. Men det har været meget hyggeligt, med tre andre unge. (Ung i projektet)

I første halvdel af projektet foregik gruppeforløbene i projektets lokaler på havnen i Frederikshavn, men i forbindelse med beslutningen om, at projektet skulle flyttes fysisk sammen med resten af ungeenheden, blev også gruppeforløbet flyttet.

Fælles for begge steder er, at forløbet er afholdt i de lokaler, der var tilgængelige. Det har betydet, at lokalerne ikke har været indrettet specifikt til gruppeforløb med unge, og at lokalernes indretning derfor ikke som sådan understøtter indhold og form på gruppeforløbet. I det ene tilfælde var lokalet et relativt spartansk kontorlokale og i det andet et tidligere naturfagslokale i en bygning, som tidligere havde været folkeskole. Selvom lokalerne i sig selv ikke decideret har modarbejdet gruppeforløbene, kunne forløbene være understøttet bedre ved at have været afholdt i lokaler, der var indrettet bedre til formålet. Dette gælder både i forhold til fysisk størrelse, altså at det hverken er for lille eller alt for stort, møblement men også stemningen i lokalet. Særligt fordi emnerne på gruppeforløbene er svære og sætter de unge i en sårbar position, fordi de taler om meget personlige emner, ville lokaler som understøtter dette og skaber en tryk atmosfære have været et plus for projektet.

Den oprindelige tanke var, at projektet skulle holde fysisk væk fra ungeenheden og tæt på det almindelig liv og erhvervsliv i byen. Formålet var, at de unge ikke skulle opleve det som et besøg på jobcentret, og at de ikke skulle opleve det som stigmatiserende at gå ind til projektet. Hensynet til medarbejdernes arbejdsdag og muligheden for tættere faglig sparring med den øvrige ungeenhed blev dog et tungtvejende argument for at opgive den oprindelige plan om at projektet skulle holde til 'ude i byen'. De unge har imidlertid ikke i forbindelse med evalueringen reageret på, at projektet blev flyttet, og det synes at betyde mere, at lokalerne er egnede til gruppeforløbet end hvorvidt de er placeret i forlængelse af ungeenheden eller ej.

Medarbejdernes rolle

Gruppeforløbene styres og faciliteres af medarbejderne. Typisk er begge projektmedarbejdere til stede, når gruppen mødes. I løbet af projektperioden har medarbejdernes rolle på gruppeforløbene ændret sig. Indledningsvist bestod rollen primært i at være til stede og faciliterede diskussionerne i gruppen ved i høj grad at gribe de emner, der rejste sig på dagen. Undervejs i projektet udvider rollen sig til, at medarbejderne i høj grad også bruger deres individuelle kendskab til de unge samt det, de unge fortæller til gruppeforløbene, til at planlægge egentlige emner, der tages op på de næste møder.

Gruppeforløbene stiller store krav til medarbejdernes rolle og faglighed, men de kræver også, at medarbejderne stiller en del af dem selv til rådighed i diskussionerne. For at diskussioner har kunnet fungere i projektet, har det i mange sammenhænge været en forudsætning, at medarbejderen selv deltog i diskussionen og også i et vist omfang involverer egne mere personlige refleksioner og erfaringer. Dette er medarbejderne i projektet meget bevidste om, og det vurderes, at netop fordi medarbejderne har været i stand til dette, er det lykkedes at få vellykkede gruppeforløb med en målgruppe, som ellers til at begynde med både var svær at få etableret en kontakt til og som også havde meget eksplicit udtalte forbehold for at deltage i gruppeforløb.

Det er vigtigt at åbne op selv, selvfølgerne er der for lidt og for meget. Men man skal selv bidrage. Når jeg har siddet alene i gruppen, og vi har lavet øvelser og cases, så spørger de altid mig. Jeg har ikke været vant til som misbrugsbehandler, at jeg selv deltager, men så spørger de mig. Hvad er dine værdier? Hvad er dine ressourcer? De har brug for, at jeg er med, for at de selv åbner op. (Projektmedarbejder)

Det er dog vigtigt at være meget opmærksom på, at det ikke er eller har været omkostningsfrit for medarbejderne at påtage sig denne rolle. Medarbejderne trækker også på mere personlige sider af sig selv i arbejdet med de unge, og derfor bliver medarbejderne også selv i et vist omfang sårbare i diskussionerne. Denne sårbarhed er helt sikkert central for at skabe den tillidsfulde diskussion, som har præget gruppeforløbene, når evaluator har observeret dem, men det er også vigtigt, at den håndteres organisatorisk, og at medarbejderne er klædt på til rollen. Særligt i projektets første del var det for de medarbejdere, der på tidspunktet var ansat i projektet, ind imellem svært at balancere mellem arbejdet og privatlivet, og medarbejderne gav også udtryk for, at projektet derfor fyldte meget, også når de havde fri.

I løbet af projektet bliver denne balance bedre, blandt andet fordi der kommer nye medarbejdere til projektet, som allerede har solid erfaring med at indgå i denne type af roller. De nye medarbejdere har også nogle stærke faglige forudsætninger i form af forskellige efter-

og videreuddannelser indenfor coaching terapi, som i samspil med deres socialfaglige grunduddannelse giver dem et bedre fundament for at håndtere rollen i gruppeforløbet.

Medarbejdernes faglighed bliver også central, da gruppeforløbene ændrer karakter, fordi det i høj grad bliver medarbejderne, som med afsæt i deres faglighed skal løfte de konkrete snakke og emner op til mere generelle faglige temaer. Dette forudsætter en stærk faglig indsigt i socialt-, relationelt og terapeutisk arbejde med unge. Særligt i projektets sidste del er dette lykkedes rigtig godt for medarbejderne.

VUC-undervisningen

Da projektet startede, var skolerettet undervisning et centralt grundelement i projektets opbygning. Mange af de unge i projektets målgruppe har betydelige skolemæssige mangler, og en del har ikke fuldført enten grundskolen eller ungdomsuddannelse. Derfor var målet, at projektet skulle give de unge grundlæggende undervisning, så de fagligt blev klædt på til at kunne fortsætte i uddannelsessystemet.

Screening af de unge

Indledningsvis i forløbet med VUC er de unge blevet screenet for at afdække deres faglige niveau. Screeningerne blev afholdt over to omgange, og i begge tilfælde foregik de i Projekt Platforms lokaler. Særligt den første screening var meget vellykket forstået således, at der var stort fremmøde og en positiv stemning omkring screeningen. Mange af de unge i projektet har meget negative erfaringer med skolen, og en faglig screening krævede derfor et stort forarbejde, hvis de unge skulle møde op, og hvis resultatet skulle kunne bruges konstruktivt. Forud for den første screening havde projektmedarbejderne lavet et stort forberedende arbejde, så de unge var klar over, hvad screeningen gik ud på, hvorfor den skulle laves og ikke mindst var begyndt at se den som noget, de havde lyst til at være med til.

Den første [screening] lykkedes vi rigtig godt med at få lavet et set-up omkring, som gjorde, at de var mere motiverede, da de så faktisk sad der. Det er selvfølgelig noget med forplejning men også det forarbejde, der er lavet inden de overhovedet mødte op. Aftaler om hvem skal man ringe til og minde om, at de skal komme. (VUC Underviser)

Samtidig blev den første screening afholdt med deltagelse fra de to projektmedarbejdere, som de unge kendte i forvejen. På dagen for screeningen var der lavet samme set-up som på gruppeforløbene, hvilket betød, at der var morgenmad og snacks.

Den anden runde af screeningerne lykkedes knap så godt. Her var der pga. sygdom hos projektmedarbejderne ikke lavet samme intensive forarbejde og motivationsarbejde, hvilket

betød, at fremmødet var noget mindre og oplevelsen af stemningen på dagen tilsvarende mere trykket.

Det var dog tydeligt fra resultaterne af screeningerne, at de unges faglige niveau generelt var markant højere end hvad både de unge selv, medarbejdere og undervisere havde forventet, når man så på de unges hidtidige skolegang. En underviser fra VUC fortæller således:

Vi havde en god dialog med [projektmedarbejder og projektleder] bagefter i forhold til resultatet på screeningerne, og der blev de forbavsede over at nogle, der ikke rigtigt havde gået i skole og nogle, der ikke har afsluttet folkeskolen, at de lå så højt fagligt. At det ikke var det faglige, der ligesom spændte ben for dem. Det var det for nogle enkelte, hvor man godt kunne se, okay de er virkelig ordblind dem her. Det har helt sikkert en indflydelse på nogle andre ting også, men der var bare flere af dem sådan generelt, der egentlig fagligt var okay med. (VUC Underviser)

Screeningerne bliver derfor en øjenåbner for flere af de unge selv, som fejlagtigt havde forladt skole eller uddannelsessystem i den tro, at de ikke var fagligt i stand til at gennemføre skole og uddannelse. For en enkelt betyder resultatet endda, at han går i gang med et skoleforløb umiddelbart efter screeningen, fordi han får selvtillid til at starte i skole igen.

Så kunne man sagtens forvente noget mere af dem fagligt i forhold til, at de måske kunne starte i skoleforløb, som man ikke ellers havde tænkt. Det var herfra en af dem røg direkte videre i noget skoleforløb efter screeningen, fordi han ligesom selv fik sat tal på, nårh ja det kan jeg godt. De havde lige brug for det der skub med tallene, altså fra screeningen, for at se, at det kan du faktisk godt det her, er det ikke det vi skal, og jo det vil jeg gerne.

Samtidigt bliver det også tydeligt for undervisere og medarbejdere, at gruppen af unge rent fagligt i de fleste tilfælde ville være i stand til at tage en uddannelse, og at det i langt højere grad var deres personlige eller sociale problemer, som forhindrede dem i at uddanne sig.

Egentlig var billedet meget sådan, man kunne måske godt tænke, at de var fagligt udfordrede, og det har måske også en rolle, men egentlig var det lidt mere omvendt. Det var egentlig det personlige, der i grunden fyldte mere for dem, end at de faktisk var mega fagligt udfordrede. (VUC Underviser)

På den måde blev screeninger et vigtigt redskab i forhold til at forstå de unges situation og ikke mindst forstå, hvor det var vigtigst at fokusere indsatsen for de unge. Samtidig fungerede screeningerne også til at få øje på de unge, for hvem ikke-diagnosticeret ordblindhed eller andre indlæringsproblemer havde været en stor barriere i forhold til skolen.

Der var en, der var rigtig ordblind, hvor jeg også sagde til ham: "Jeg forstår godt, du har haft det svært i folkeskolen. Hvis du ikke har fået hjælp til det her, så er det klart, at det ikke har været sjovt at gå i folkeskole." Lige det der med at få sat de ord på, der er en der forstår, at det ikke har været så sjovt. Blive accepteret i det man er, det giver jo også

meget til ens selvtillid. Så handler det om at få dem videre, og til ikke at sige fair nok, der er en grund til, at jeg ikke kan det, men ligesom få den vendt til at sige, jamen det er fair nok, men nu skal du have de her hjælpemidler, så du kan komme videre. (VUC underviser)

For disse unge blev screeningen tilsvarende vigtig. Her betød screeningen, at de unge nu kunne henvises til videre hjælp, ligesom de unge også kunne bruge screeningen til at få en erkendelse af, at deres skolegang formentlig i høj grad havde været præget af, at de ikke havde fået den hjælp, de burde. Deres problemer i skolen handlede altså ikke primært om deres intelligens eller evner, men først og fremmest om, at de havde manglet de rigtige hjælpemidler.

Det synes jeg, og jeg tænkte også, det er meningen, at [projektmedarbejderne] skulle sidde der, når nu jeg er dernede. Men der har også været meget sygdom, så jeg har egentlig bare været der alene. (VUC underviser)

Det vurderes, at den faglige screening af målgruppen kan være et vigtigt redskab til at forstå de unges situation. Men hvis en screening skal lykkes, kræver det stor forberedelse og ikke mindst en massiv socialfaglig opbakning til screeningen både før, under og efter selve screeningen. Hvis dette ikke er til stede, lykkes screeningen ikke fuldt ud efter hensigten, hvilket blev tydeligt under projektets anden screeningsrunde. Da der er tale om unge med negative skoleerfaringer og i en generel udsat position, er det vigtigt, at de unge støttes både før og efter screeningen, så de ikke efterlades med screeningsresultatet uden yderligere bearbejdning.

Fokus i undervisningen

Undervisningen var oprindeligt planlagt som skoleundervisning, der skulle sikre, at de unge havde et tilstrækkeligt grundskoleniveau. Det var altså tænkt som undervisning, der på forskellig vis skulle have fokus på skolefag som dansk og matematik. Dette kom dog aldrig for alvor til at fungere, og projektet får derfor ikke omsat ambitionen om egentlig skoleundervisning til praksis.

For det første er gruppen af unge meget forskelligartede både i forhold til, hvor de har faglige styrker og svagheder i forhold til, hvad de selv oplever som relevant at lære samt den adfærd, de har, når de møder op til undervisningen. Dette fylder rigtig meget hos underviseren, som derfor har svært ved at finde undervisningsmateriale, som giver mening for holdet.

Det der med undervisningsindholdet for at det rammer dem alle sammen, så synes jeg det er meget svært, at det stikker i alle retninger. Så det er svært lige at finde ud af, hvor man skal sætte ind, fordi det er jo heller ikke sådan, man bare kan spørge dem, hvad har

du lyst til at lære noget om? Fordi så har de faktisk ikke lyst til at lære noget. (VUC Underviser)

Meget af undervisningen ender med at foregå en-til-en, fordi de unges behov er så forskellige, men generelt har undervisningen store udfordringer. På den ene side har de unge faglige kompetencer og er på nogle områder ganske godt med, men samtidig er deres behov både for undervisningens form og fokus så forskelligartede, at underviseren har svært ved at skabe kontinuitet og sammenhæng i undervisningen.

Så har vi også været ved at kigge på lidt regneark, hvor de skulle prøve at lave deres eget budget. Det var de faktisk okay til, det kunne de sagtens. De er jo megadygtige til at bruge computer også. Der er ikke noget der. (VUC underviser)

De er så forskellige, så er det også forskellige jobs, de skal ud at finde. Jeg tror næsten, det er for langt ud i fremtiden, at de skal have bygget noget viden på ift. undervisning.

Jeg er mere der, hvor jeg tænker, der er en, der skal tage hen og få ham op om morgenen. Tage ham i hånden, sørge for han får morgenmad og kommer hen på den arbejdsplads, hvor han gerne vil søge arbejde og sige goddag, her har jeg en ansøgning.

Går med og gør de praktiske ting. Det er det, jeg har efterspurgt (VUC underviser)

Han ville gerne lære om nogle brøker, så kom han så ikke næste gang, da jeg havde brøkerne med. Så var der to andre som sad, som absolut ikke skulle have noget med nogle brøker. Så finder man på noget andet, men jeg har lavet lidt matematik med nogle af dem også, sådan 6-7 klasse niveau. Det faldt ikke i god jord og dem, der var der, de kom ikke igen næste gang. Det er simpelthen for skole-agtigt. (VUC underviser)

Udover at de unge fagligt er meget forskellige steder og har meget forskellig motivation for at deltage, er mange af dem også udfordrede af dårlige oplevelser fra skolen. VUC-underviseren fortæller således, at mange af de unge mentalt blokerer for undervisningen og udebliver fra de aftaler, der er lavet.

Han blokerer bare. Sådan er det lidt med alting med ham. Samtidig har han også en hobby, hvor han tager ud og finder forladte huse med en kammerat. Der tager de en masse billeder og lægger ud på en side, de har. Det er nogle fantastiske billeder. Virkelig, hvor jeg tænker, hvis han har lavet det, så har han faktisk rigtig meget flair for et eller andet der. Udtryk og redigering. Så prøver jeg at snakke med ham om det, og jeg kan godt se, han lyser op, når man taler om sådan noget. Det er nok der, jeg tænker, hvordan skal jeg få ham skubbet videre med det, hvis det var. Det er de øjeblikke hvor jeg tænker, der er sgu noget ild i ham et eller andet sted. Som der er en helt masse forudsætninger, der har trykket i stykker. (VUC underviser)

Underviseren oplever, at de unge har meget svært ved at følge med i og interessere sig for undervisningen, ikke på grund af manglende evner, men fordi andre problemer overskygger undervisningen. Det kan være konflikter i den unges privatliv, symptomer, der relaterer sig til psykiske problemer eller de fysiske rammer omkring den unge. Eksempelvis peger

underviseren på episoder, hvor unge er mødt op uden at have spist og / eller sovet tilstrækkeligt, hvilket smitter betydeligt af på deres koncentration.

Før jul skulle vi ind og finde film inde på bibliotekets filmhjemmeside, og så kunne vi sidde og hygge os med film, og jeg havde taget pebernødder og klementiner med. Jeg siger dig, jeg tror [ung i projektet], han spiste ti klementiner og en hel pose pebernødder, fordi han havde ikke fået mad vel. (VUC underviser)

Underviseren har efterspurgt, at undervisningen også starter med morgenmad, men har ikke oplevet, at dette er blevet hørt i tilstrækkelig grad.

Underviseren mangler i høj grad den socialfaglige understøttelse af undervisningen, som fungerede godt under den første faglige screening. Det betyder, at underviseren har en oplevelse af at stå meget alene og i høj grad mangle tilstrækkeligt kendskab til de unge til virkelig at kunne få sine faglige og pædagogiske metoder bragt i spil i undervisningen.

Vi har siddet til sådan noget teamdag, hvor de var med fra hele det her Ungeenheden, og der efterspurgte jeg også lidt, hvem er det egentlig, der tager ud og sørger for, at de kommer op om morgenen. Mange af dem, der sidder, de har måske heller ikke fået mad i et par dage, når de kommer ned og skal prøve at få undervisning. Så jeg har også efterspurgt, om ikke vi kunne få morgenmad dernede. Så havde man også lidt at komme efter, hvis ikke man synes, det er så fedt at komme til undervisning. (VUC underviser)

Jeg synes, det var en god gruppe fra den første screeningsgang. Det var tydeligt at mærke, at det ligesom var en anden gruppe, da vi var dernede anden gang. Så de har virkelig fået banket noget godt op med den første gruppe. Der var positiv stemning blandt borgerne, og det var jo som sådan et lille fællesskab, man kom ned til. Så de var egentlig også meget åbne, så jeg synes ikke de skilte sig ud fra, hvad vi ellers møder. (VUC underviser)

Underviseren oplever, at undervisningen i realiteten bliver dekoblet fra den øvrige del af projektet, og at hun ofte savner viden om, hvordan projektmedarbejderne arbejder med de unge, og hvad hun som underviser kan forvente både fra medarbejderne og fra de unge. Efter projektets midtvejsevaluering arbejdes med at lave en tættere kontakt mellem VUC-underviser og projektet som helhed bl.a. ved fælles medarbejdermøder og fælles pædagogisk opkvalificering. Dette viser sig dog ikke tilstrækkeligt til at løse udfordringerne i forbindelse med undervisningen.

Oplevelsen af, at undervisningen bliver dekoblet fra resten af projektet, genfindes hos flere af de unge. En del af dem glemmer simpelthen, at undervisningen hører med til projektet, mens andre har svært ved at sætte ord på, hvad det egentlig går ud på, eller hvorfor det bliver afholdt. Dette adskiller sig markant fra de unges øvrige fortællinger om projektet.

Fremmøde og fælles ramme

Den anden helt centrale udfordring for undervisningen er, at de unges fremmøde til undervisningen er meget svingende, og ofte er der kun enkelte unge, som møder op. Det gør det vanskeligt at planlægge undervisningen, da formen på dagen afhænger af hvem og hvor mange, der møder op til undervisningen. Underviseren fortæller, at hun har forsøgt at have flere forskellige ideer med, men at det ofte ikke har været tilstrækkeligt til at ramme behovet på dagen.

Fordi som det har været for mig, er jeg egentlig mødt op hver gang og har ikke vidst, hvem der kom. Jeg har haft sådan tre eller fire løsninger med, og så er det den femte, som jeg så finder på dernede, som vi ender med at lave. Det har været meget i øst og vest, hvad jeg har grebet fat i. Jeg vil sige, der hvor det er lykkedes, der har det været relationsopbygningen. Det har ikke været indholdet, det har bare været den ting, vi talte om. (VUC underviser)

Det er svært det her med, at jeg ikke ved, hvem der møder op. Så er det altså meget svært at forberede noget, synes jeg. Det er nok der, min udfordringer den er, simpelthen hvem er den ene der kommer i dag, eller er det fire. Indholdsmæssigt vil jeg nok kunne byde ind med næsten hvad som helst. (VUC underviser)

Fra underviserens side opleves det, som om undervisningen ikke prioriteres tilstrækkeligt højt i projektet forstået på den måde, at man ikke gør nok for at sikre, at de unge deltager og for, at de mentalt er klædt på til at deltage i undervisningen. Det er tydeligt, at der har manglet tilstrækkelig forventningsafstemning i forhold til, hvor meget projektets medarbejdere skulle involveres i undervisningen. Tilsvarende har der heller ikke været tilstrækkelige koordinerende aktiviteter mellem undervisere og projektmedarbejdere, hvilket har betydet, at undervisningen ikke blev en integreret del af projektet.

De kunne ringe ind og sige om de kom eller ikke kom, og nogle gange meldte de heller ikke afbud. Så synes jeg jo godt, man kunne tage ud og hente dem. Men igen, jeg kommer udefra, og jeg ved ikke hvordan de ellers kører det, men det er det, jeg tænker, kunne være mere praktisk at gøre det på den måde. Ellers så køre noget morgenmad så de ved, der er noget at komme til. (VUC underviser)

Projektet har i praksis savnet tydelighed i forhold til mål med og form på undervisningen. På den ene side var der ambition om skolerettet undervisning, men på den anden side viste de unge sig i praksis dels at være meget forskellige og svære at tilpasse et samlet undervisningsforløb, og dels viste det sig også, at de unge havde svært ved at håndtere både deres øvrige problemstillinger, at overvinde negative oplevelser med skolesystemet og koncentrere sig om ny undervisning samtidig.

Derfor besluttes det i efteråret 2020 at sætte undervisningen på pause, og fra 2021 blev undervisningen erstattet af såkaldte temadage.

Forløbet omkring undervisningen har været frustrerende for underviseren, og udfordringerne i forbindelse med undervisningen kunne med fordel have været håndteret endnu tidligere, end tilfældet var. Enten ved en betydelig opprioritering af undervisningen i projektets fokus eller, som valget blev, ved at ændre grundlæggende på formen for undervisningen. I lyset af karakteren på de udfordringer, undervisningen var konfronteret med, virker det til at have været hensigtsmæssigt at koncentrere projektet omkring de unges sociale situation.

Temadage

I stedet for VUC-undervisningen blev der i starten af 2021 opstartet temadage, som skulle køre en gang om ugen. Temadagene havde også et undervisningsmål, men modsat VUC-undervisningen var der ikke tale om undervisning med fokus på klassiske skolefag. Derimod var undervisningen rettet mod temaer, som enten havde en samfundsmæssig eller alment dannende karakter, var rettet mod konkrete erhvervs- eller uddannelsesmæssig viden (fx virksomhedsbesøg eller uddannelsesvejledning) eller fokuserede på at give de unge konkrete redskaber til at tackle de sociale eller psykiske problemer, de stod overfor.

En af de unge beskriver temadagene således:

I går talte vi om stress for eksempel. Bare som generelt emne. Hvad der stresser os, og hvad der så gør, at vi har svært ved at sove. Og så lidt i udstrækning af, du ved, med søvnproblemer og alt sådan noget, fordi det er vi også mange, der døjer med herinde. Så det er sådan nogle emner eller... Sidste uge, der havde vi en herinde, der talte om hans sådan kriminelle fortid, og hvordan han var endt i unoder. Du ved hele den der smøre, ikke. For ligesom at det så skulle give os noget perspektiv. Så det skifter lidt fra uge til uge, hvad det er, at vi taler om. (Ung i projektet)

Målet har været at ændre undervisningen, så den mere direkte adresserede nogle af de ting, de unge manglede generelle kompetencer til eller viden indenfor.

Det har vi så ændret, så har nedlukningen også gjort sit til det, men det er reelt blevet ændret til, at det bliver mere på den sociale træning og samfundsmæssige spørgsmål. Det har været [projektmedarbejderne], som har gruppeforløb, der har haft den del. Der har vi haft lidt gæster udefra, det er ikke ret mange, men det har i hvert fald været en anden måde, end det der var planen med VUC. (Projektleder)

Begrundelsen for ændringen har således i høj grad været, at undervisningen var nødt til at tage en form, der matchede de behov, de unge aktuelt stod overfor, også selvom det betød en markant ændring i projektet.

Det kom af det behov vi så, de unge havde. Hvad er det, de mangler? Og hvordan får vi det i spil? Hvordan kommer vi til at snakke om de her ting? Det kunne vi også gøre på gruppeforløb, for man kunne også sige, hvad er forskellen på gruppeforløb og temadag. Der har vi valgt at sige, at vi laver temadage, for der kunne godt være nogle, der ikke går i gruppeforløb, men som går individuelt, som kunne have glæde af en temadag. Så vi har prøvet at holde den lidt på, at her kunne være et oplæg udefra, eller man får noget fakta. (Projektleder)

De konkrete temaer ses i tabellen 3 herunder.

Tabel 3

Undervisning Platform	
Dato	Tema
03.05.21	Medborgerskab og ansvarlighed
11.05.21	Arbejdsmarkedet – Besøg af virksomhedskonsulent
20.05.21	UE-vejledningen – FGU/EGU/SPS-støtte
27.05.21	Demokrati – besøg af en politiker
03.06.21	Ud af huset – virksomhedsbesøg – unge med på planlægning
10.06.21	TUBA – muligheder
17.06.21	Iværksætter – besøg af ung iværksætter
24.06.21	Rollemodeller – ung til ung besøg af Jørne, som tidligere har været i hårdt misbrug og kriminalitet
01.07.21	Ud af huset
08.07.21	Vilje slår talent
15.07.21	Ensomhed – i samarbejde med Ventilen
22.07.21	Ressourcesyn
29.07.21	Angst
05.08.21	Mestring og samarbejde – ud af huset – Escape house
12.08.21	Økonomi og Gældsrådgivning (med deltagelse af LO's gældsrådgivning)
19.08.21	God søvnhygiejne / ADHD
26.08.21	Bekymringstanker

Temadagene kommer først for alvor i gang i maj 2021, og derfor når de kun at blive afholdt ca. 4 måneder, inden projektet og evalueringen afsluttes. Derfor har evaluator kun fulgt forløbene i en kort periode, og evalueringen af temadagene skal naturligvis læses i det lys.

For de unge i projektet virker det dog til, at den mere tematisk baserede undervisning bliver mere vedkommende og lettere at gå til. Dels forbinder de unge det ikke på samme måde med skolegang, hvilket gør, at de forholder sig mere åbent til temadagene, og desuden afsluttes det enkelte tema fra gang til gang, hvilket betyder, at den unge ikke falder bagud, hvis der er fravær, ligesom planlægningen heller ikke bliver afhængig af, hvem der kommer de enkelte dage. Dette er givetvis et vigtigt element i forhold til denne målgruppe. Selvom målet er, at de på sigt skal videre i egentlig uddannelse eller alternativt job, så er de netop i projektet, fordi de ikke har kunnet gennemføre en uddannelse eller finde arbejde pga. deres sociale

problemer. Det betyder, at de – i hvert fald indledningsvist – ikke er parate til egentlige skoleforløb, men at temadagene og gruppeforløbene er medvirkende til, at de bliver det. Fordi temadagene styres af projektmedarbejderne, er det blevet markant lettere at inkorporere den socialfaglige del af projektet i undervisningen, hvilket var en udfordring i det oprindelige VUC-undervisningsforløb.

Enkelte unge, der er på vej ud af projektet pga. uddannelse eller job peger dog på, at temadagene ikke helt rammer det behov, de har, hvilket illustrerer udfordringen ved at tilrettelægge undervisning, som har gået igen gennem hele projektet:

Det er måske mere møntet på de 21, 20-årige sådan, der lige er kommet ud og ikke er kommet på arbejdsmarkedet og sådan, du ved. Jeg føler, at meget af det, det er lidt irrelevant, for jeg har jo været nede og brænde nallerne og set alt det der, ikke. Nu snakker jeg jo ikke kun om kriminalitet. Nu snakker jeg jo bare om generelt, hvis vi snakker stress og alt sådan noget, ikke. Altså jeg er jo et sted i mit liv, hvor jeg ligesom har fået meget styr på alt det der. Så jeg vil ikke sige, at det ikke giver mening at gå her, men jeg tror, at der er andre, som det gavner mere med de der gruppeting, hvis jeg skal være ærlig. (Ung i projektet)

Selvom temadagene har betydet, at undervisningselementet i projektet er blevet bedre integreret i projektet, kører mere stabilt og har fået et mere vedkommende fokus for de unge, er problemerne med svingende fremmøde ikke fuldstændig løst. Der vil fortsat også med denne undervisningsform være behov for kontinuerligt at sikre, at de unge deltager.

Inddragelse af frivillige

Projektets sidste grundelement handlede om inddragelse af frivillige eller civilsamfundet i det sociale arbejde med de unge. Ambitionen var, at man ved at inddrage aktører, der ikke var kommunale, kunne øge de unges sociale deltagelse i fritiden og på den måde styrke deres sociale inklusion.

Ved projektets opstart var blev det initieret at få startet motion og løbetræning op sammen med en lokal erhvervsmand, der selv havde henvendt sig til projektet. Tilsvarende var der tanker om at udnytte ungeenhedens generelle netværk til at etablere kontakt til frivillige, ligesom man i projektet forsøgte at planlægge, at de unge kunne hjælpe til som frivillige ved større sportsevents, der var planlagt i kommunen. Disse blev dog aflyst pga. covid19 restriktioner. Som en del af projektet blev der også etableret samarbejde med Mob Din Krop, som er en idrætsforening for psykisk sårbare unge, men disse aktiviteter blev også betydeligt begrænset af covid19 restriktionerne i store dele af projektperioden.

Initiativerne bliver dog ikke til noget i projektperioden, og det må vurderes, at dette grundelement i projektet ikke er lykkedes at omsætte til praksis. Dette skyldes til dels, at COVID19 nedlukningen forhindrer denne type af aktiviteter. Samtidig må det dog også fra evaluator vurderes, at inddragelse af frivillige ikke har haft det store fokus, først og fremmest fordi opgaven med at udvikle det sociale arbejde med de unge internt i projektet krævede størsteparten af de ressourcer, der var til rådighed. Det må vurderes, at hvis frivillige skal inddrages i et projekt rettet mod denne målgruppe, kræver det, at der afsættes selvstændige ressourcer til at udvikle form og indhold på samarbejdet. Tilsvarende vil der formentlig også være et behov for ressourcer til at klæde de frivillige på til samarbejdet både i forhold til projektets tilgang og i forhold til de unges situation.

Under de konkrete omstændigheder med nedlukning og restriktioner i samfundet og sammenholdt med de behov, ungegruppen viste sig at have, virker det dog som den rigtige prioritering at fokusere på projektets arbejde med de unge fremfor at holde fast i et mere komplekst projekt, der også involverer frivillige eller civile organisationer.

7 Platformtilgangen i praksis

På tværs af Projekt Platforms fem grundelementer, analyseret i kapitel 6, har der igennem hele projektet kunne spores en fælles indholdsmæssig tilgang i det sociale arbejde med målgruppen, den såkaldte Platformtilgang,

Kapitel 5 definerede tilgangens teoretiske indhold i tre niveauer: Grundsyn, handlinger og organisering. I dette kapitel analyseres med udgangspunkt i de samme tre niveauer, hvordan tilgangen er praktiseret.

Grundsyn

I både observationsstudier og interviews med de unge, projektlederen og projektmedarbejderne har to bestemte grundsyn på de unge været gennemgående. For det første er de unge blevet mødt med en forventning om, at de selv ønsker at komme ud af deres udsatte position og for det andet, at de har evner og viden om deres liv, som har værdi i sig selv.

Flere af projektmedarbejderne fortæller, at det tager tid at få de unge til at åbne op og fortælle om det, de drømmer om. Alle de unge i projektet er der, fordi de har en bagage af mislykkede forsøg på uddannelses- eller jobforløb med sig, og for manges vedkommende har de også haft dårlige oplevelser og dårlig kontakt med det sociale system. Det betyder, at det tager tid og arbejde at få de unge til at turde åbne op om deres ønsker og stole på, at det bliver taget godt imod. I en længere passage fortæller en projektmedarbejder om det at få de unge til at åbne op om deres ønsker og drømme:

De vil jo alle sammen gerne et eller andet sted hen, når man begynder at snakke rigtigt i bund med dem. Men de tør ikke engang at drømme det. [Når vi spørger] "hvad er din drøm?" Det ved de ikke...

Interviewer: Er de hurtige til at fortælle om det [deres drømme]?

Projektmedarbejder: Nej, der er en rejse i det, i at åbne op [...]. Der har vi jo haft nogle snakke, og lige så stille åbner de op.

Interviewer: Du siger, at det kan være svært at få dem til at udtrykke, hvad de drømmer om?

Projektmedarbejder: Ja, for de kan jo komme til at fejle i det. Man kan sige, at: "Jeg vil gerne sådan og sådan." Og så kan man enten blive til grin eller opleve, at det er forkert. Måske ved de ikke endnu, hvad deres drøm er, eller måske ved de det godt, hvis man lige så stille begynder at lirke i det. (Projektmedarbejder)

Det går igen i både interviewene og observationsstudierne, at projektlederen og projektmedarbejderne konsekvent taler de unge 'op' og taler til deres potentialer.

Projektlederen udtrykker det som: "At få de unge til at interessere sig for sig selv". De tager udgangspunkt i det, de unge kan og gør godt, i deres interesser og ressourcer. De bruger ikke selv ordene relationel autonomi og empowerment, men alle projektets handlinger gennemsyres af en tro på, at alle de unge i projektet drømmer om at komme ud af deres udsatte position, og at der i alle de unge selv er ressourcer, som projektet kan gøde ved at tale dem op. Også i tilfælde, hvor de unge ikke nødvendigvis handler på en måde, der afspejler dette.

En af de unge fortæller, at han har været i misbrugsbehandling nogle gange, og tidligere er 'faldet i'. Han beretter, at hans tidligere erfaringer med misbrugssystemet har været fordømmelse af hans handlinger, og han har følt sig talt ned til:

Altså den ene af gangene, hvor jeg talte med en misbrugskonsulent før i tiden, ikke, der sagde hun jo basically bare til mig at: "Det er for dumt" og "det skal du altså stoppe med.". "Kan du godt se at det er latterligt?" Jo, det kan jeg godt se, at det er latterligt, men det hjælper mig ikke ret meget med problemet vel, altså [...]. [Projektmedarbejderen] har jo nærmere givet mig motivationen til selv at ville gøre det, fordi at det hjælper mig i sidste ende. Fremfor at skulle straffe mig [...]. Men så var det jo som om, at uanset hvad jeg sagde til hende, så var det ikke sådan, at hun snakkede ned til mig... Og så i stedet for, at hun fortæller mig, "Jamen det er også dumt gjort, at du har håndteret det sådan og sådan og sådan.", ikke, så har hun nærmere kunnet fortælle mig, hvordan jeg kunne reflektere og ligesom forudse de her ting, (Ung i projektet)

Den unge projektdeltager deler vurderingen af, at det var 'for dumt' at falde i. Men det hjælper ham ikke, for han føler sig talt ned til og oplever ikke, at han har fået redskaber til at holde sig stoffri. Han ønsker at være stoffri, og det ser således ikke ud til at være hans etik og moral, der er problemet. I stedet mangler han redskaber til at handle herefter i praksis. Den unge mindes selv, at Projekt Platform er første gang, han mødes af en kontaktperson, der reflekterer sammen med ham over situationen og aktivt ansporer ham til at tænke over, hvad han kan gøre anderledes en anden gang.

Projektlederen og projektmedarbejderne taler både de unge op i situationer som ovenstående, hvor de taler med de unge om, hvordan den unge kan handle bedre en anden gang. De taler også de unge op i den interne sparring projektleder og projektmedarbejdere imellem, hvor de unge ikke er til stede i rummet. Endelig taler de de unge op i forhold til deres evner og ressourcer. Denne tilgang giver de unge en oplevelse af at blive set og hørt, og de oplever, at medarbejderne vil dem og er på deres side.

Der synes jeg helt klart, at det har givet mig noget at så kunne tale med [projektmedarbejderen] om det. Igen, fordi det har jeg ikke kunnet gøre med noget andet voksent menneske på samme måde. Så bare det der med, ligesom at føle, at du har én på din side. (Ung i projektet)

Det er evaluators vurdering, at det især er tilgangens fokus på de unges egen autonomi, de unge reagerer positivt på. Samtalerne mellem de unge og projektets leder og medarbejdere drejer sig ikke om at overbevise de unge om det ønskværdige i at flytte sig fra sin udsatte position. Det ligger som en grundforudsætning. I stedet tager samtalerne altid udgangspunkt i at træne de unges handlemønstre, at træne dem i at turde drømme og at tage sig selv, deres egen stemme og egne ressourcer seriøst. Denne træning finder både sted i forhold til konkrete aktuelle hverdagshændelser, som er omdrejningspunktet i de individuelle samtaler og den finder sted i emner, som tages op på temadage og i gruppeforløb.

Handlinger

Alle forløb i projektet starter ud med at opbygge en tillidsfuld relation mellem den unge og den projektmedarbejder, der fungerer som kontaktperson for den unge. Først når der er opbygget en relation, arbejdes mere målrettet med at træne sociale kompetencer i grupper med andre unge og med at understøtte de unges vej til uddannelse og beskæftigelse. Den primære præmis for at kunne understøtte de unges egne ønsker til tilværelsen er, at kontaktpersonen kender den unge og at den unge har tillid til at åbne op og dele sine tanker med kontaktpersonen.

De individuelle samtaler

Forløbene starter med individuelle samtaler mellem ung og kontaktperson. De individuelle samtaler starter ud som relationsarbejde, og udgangspunktet for samtalerne er, hvor de unge er på samtaletidspunktet, og hvad de unge selv bringer op. Når der er etableret en tillidsfuld kontakt, bliver kontaktpersonen mere eksplicit undersøgende på, hvad de unge interesserer sig for og drømmer om. I en interviewpassage fortæller en ung, der efter forløb er kommet på møbelsnedkeruddannelsen, om progressionen i de individuelle samtaler:

Det er sådan en snak om hvilken uddannelse og sådan noget, ikke. Det er egentlig kommet fra fordi jeg har en hobby med [at arbejde i] træ og sådan noget. Og når vi snakker en gang om ugen, så har vi snakket om det, og så har hun snakket om de forskellige muligheder og sådan noget.

Interviewer: Så I har faktisk startet med at tale ud fra en hobby, eller hvordan?

Ja, det var egentlig ikke det, vi snakkede om i starten, der snakkede vi mere om trivsel og sådan noget. Og så praktisk også, krav og sådan. Jeg skulle være klar til at begynde på en uddannelse egentlig, og det var jeg ikke i starten. Så vi snakkede ikke så meget om uddannelse der. Det er vi så begyndt at gøre, og ja fordi vi snakkede om min hobby, så kom vi ind i det.

Interviewer: Okay, så du synes faktisk, at du er blevet lidt mere klar til at starte uddannelse?

Ja helt klart.

Det, at samtalerne tager udgangspunkt i, hvor de unge er og hvad de selv bringer med ind i samtalen betyder, at både indholdet i, strukturen omkring og længden på samtaleforløbene er fleksible. For denne gruppe unge ses den fleksible tilgang som en stor fordel. For nogle unge, eksempelvis unge med autisme eller ADHD-diagnoser, fungerer det godt med samtaler, der ligger på et fast ugentligt tidspunkt, som gentages hver uge. Nogle unge taler bedst, når de går en tur med kontaktpersonen i stedet for at være i kommunens lokaler, og nogle unge har brug for lang tid til at åbne sig op og stole på kontaktpersonen. For nogle unge, eksempelvis unge med social angst, er det en stor overvindelse at tage ud på en arbejdsplads og søge job eller søge optag på en uddannelse. Her kan praktisk støtte såsom at hjælpe de unge med, hvordan de kan søge, forberede dem på, hvad de kan sige til en jobsamtale og eventuelt give et lift hen til arbejdspladsen være en stor hjælp. For andre unge har en uopfordret SMS en stor betydning for oplevelsen af at blive set og mødt.

Jeg taler mere med [projektmedarbejderen] om mit privatliv end med nogen psykiater eller psykolog. Sådan var det ikke fra starten af, men jeg havde en oplevelse af, at [projektmedarbejderen] interesserede sig for mig. Efter der så var blevet bygget en relation op, spurgte [projektmedarbejderen] også til personlige ting. Og jeg svarede, for til hende havde jeg lyst til at svare. Hos hende har jeg en fornemmelse af, at hun oprigtigt er interesseret i mig, og at hun vil mig det bedste. [...] Det vigtigste er, at jeg kan ringe og skrive til hende om alt. Uanset tidspunktet. Der går aldrig mere end 2-3 timer før hun svarer, så jeg føler, jeg altid kan få fat i hende. Hun sender også en SMS ud af det blå. Så kommer der en SMS, hvor hun spørger, hvordan jeg har det, og det har jeg aldrig prøvet før. Det gør, at jeg føler, at hun vil mig. (Ung i projektet – baseret på noter umiddelbart under og efter interviewet)

Der er således mange måder at praktisere individuelle samtaler på. Fælles for dem alle er, at tilgangen starter med, at den unge og kontaktpersonen lærer hinanden at kende, så indsatsen kan tage udgangspunkt i den enkelte unges og vedkommendes behov. Herefter arbejder de sammen hen imod det, den unge drømmer om.

Gruppeforløbene

Tilgangen til de unge og det at gribe de bolde, de unge selv kaster ud, er kendetegnende for både de individuelle samtaler og gruppeforløbene. Men de konkrete handlinger har forskellige funktioner.

Indsatsen starter ved de individuelle samtaler, der især har fokus på relationsopbygning og fælles arbejde med den unges individuelle mål og drømme. Formen er meget fleksibel omkring den enkelte unge. Gruppeforløbene har en mere fast struktur. Der er møde en gang om ugen, mødetidspunkterne er faste, og de unge, der er i gruppeforløb, forventes at deltage.

For nogle af de unge er det en anledning til at træne struktur i hverdagen, som kan forberede dem på den struktur, der er på en uddannelsesinstitution eller en arbejdsplads.

Gruppeforløbene fungerer også som træning af de unges sociale kompetencer og erfaring i at indgå i relation med andre unge. Eller som projektlederen formulerer det: *"Det handler også om at forstå sig selv i forhold til andre mennesker"*. Møderne starter med morgenmad, der både kan virke som icebreaker, hvis man kommer lidt genert ind i rummet, og kan hjælpe på koncentrationen for dem, der af forskellige grunde er kommet hjemmefra på tomme maver. Efter morgenmaden bliver de unge bedt om at lukke øjnene, slappe af og samle opmærksomheden på at være til stede i rummet. Ovenpå disse indledende manøvrer er der 'bordet rundt', hvor alle i lokalet bliver bedt om at fortælle noget, der er sket siden sidst. For nogle unge er det en træning i at tage ordet og sige noget højt i et lokale med 6-7 andre personer. For andre unge er det en træning i at lade andre komme til orde og lytte til deres perspektiver. Alle de unge, der deltager i gruppeforløbene fortæller, at det hjælper dem at erfare, at andre også har noget, de kæmper med, og at det gør, at de føler sig mindre alene med deres egne kampe.

I observationen af møderne i gruppeforløbene blev det tydeligt, at der også skete ung-til-ung erfaringsudveksling i mødet. Eksempelvis holder projektmedarbejderen til et møde et kort oplæg om forsvarsmekanismer. En af de unge fortæller, at hans forsvarsmekanisme er at ignorere det, han ikke bryder sig om at forholde sig til. Projektmedarbejderen spørger til, hvordan den strategi virker for ham? Det virker fint, synes han. Her bryder en anden ung stilfærdigt ind i samtalen. Han fortæller om sin egen erfaring, at han også tidligere reagerede med at ignorere det, han ikke ønskede at forholde sig til. Konflikter, ubetalte regninger, sådanne ting. Han havde selv oplevet, at det virkede på den korte bane, men i det lange løb gjorde hans håndtering ofte problemerne større og vanskeligere at forholde sig til. Denne erfaringsudveksling de unge imellem – indenfor de rammer, projektmedarbejderne har sat - giver anden dimension til læringen. Det var tydeligt i situationen, at den unge mand, der valgte at ignorere det, han ikke brød sig om at forholde sig til, lyttede mere opmærksomt til erfaringer fra en anden ung end til projektmedarbejderens refleksioner.

Det er ikke tydeligt hvor ofte disse ung-til-ung erfaringsudvekslinger og læringssituationer sker i gruppeforløbene, men det *at* de sker, ses som en stor styrke i gruppeforløbene.

Temadagene

Temadagene øver de unge i at blive klar til at modtage undervisning og forholde sig reflekteret til den undervisning, de modtager. Erfaringerne fra forløbet med VUC har været, at

det er de færreste unge i projektet, der er klar til at modtage klassisk undervisning eksempelvis i dansk og matematik. De unge er netop i projektet, fordi det ikke er lykkedes dem at gennemføre klassisk undervisning. Derfor er indholdet i temadagene ikke pensum i klassisk forstand, men samfundsrelevante temaer som demokrati, medborgerskab, mestringskompetencer og rollemodeller. Formålet er dels at imitere formen på et undervisningsset-up og dels at træne de unge i at reflektere og argumentere omkring temaer, som vedrører generel dannelse som samfundsborger.

Hvor gruppeforløbene er forløb for en relativt kontinuerlig gruppe af unge, er deltagergruppen mere løs på temadagene. Helt konkret betyder det, at nogle unge deltager i alle temadagene mens andre unge deltager i enkelte udvalgte temadage, der vurderes mest relevante for netop dem.

Sammenhæng mellem aktiviteterne

Alle de unge i projektet har individuelle samtaler med deres kontaktperson, men det er ikke alle unge, der er med i gruppeforløb eller i temadagene. De individuelle samtaler fungerer som den røde tråd i indsatsen, og herudfra kobles de andre handlinger på i det omfang, det vurderes givtigt.

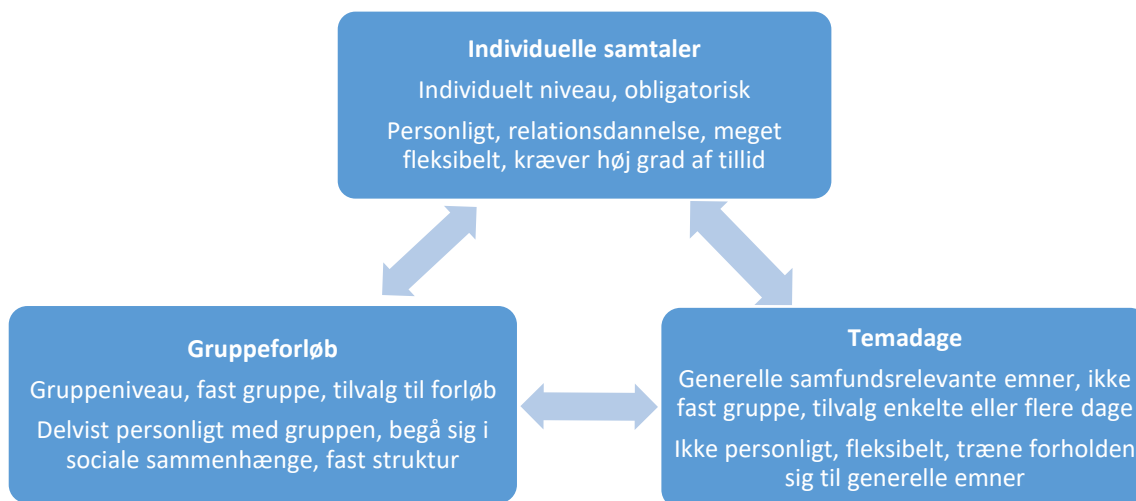
Temadagene med oplæg udefra fungerer som faglige indspark, som de unge kan reflektere med ind i, men der er ikke fokus på de unges egne udfordringer på temadagene, og der er ikke lagt op til, at de unge skal åbne op for hinanden på temadagene. Både unge, der kun er i individuelle forløb og unge, der også er i gruppeforløb, kan blive opfordrede til at deltage på temadagene.

I gruppeforløbene kan man gribe nogle af de ting, der kommer frem på temadagene og gøre dem mere personlige. Eksempelvis blev det på baggrund af et oplæg på en temadag tydeligt, at mange af de unge oplever stress. Affødt af temadagen tog næste møde i gruppeforløbet udgangspunkt i stress, og hvad man kunne gøre for at håndtere det. Det er en hårfin balance hvor personlige, gruppeforløbene skal være. Erfaringen er, at hvis de bliver for upersonlige, risikerer de at få karakter af 'kaffeklub', og bliver de for personlige, tager de unge afstand fra dem, fordi de ikke ønsker at udlevere meget personlige problemer i et gruppeforum.

De individuelle samtaler er de mest personlige handlinger, fordi det ikke er lige så sårbart at åbne op for en kontaktperson, man har tillid til, som til en gruppe af andre unge. Både gruppeforløb og temadage ser ud til at fungere bedst, når de er tæt knyttede til de individuelle

samtaler, så man i de individuelle samtaler kan gribe de refleksioner, der kommer fra de andre aktiviteter, og bruge dem til at sætte retning på de kommende aktiviteter.

Figur 3: Relation mellem individuelle samtaler, gruppeforløb og temadage

Organisering

Projekt Platform var i udgangspunktet et organisatorisk og fagligt samarbejde mellem tre organisationer, henholdsvis Ungeenheden i Frederikshavn Kommune, den private virksomhed Jobs Partner og VUC Nordjylland. Den oprindelige idé med projektet, var at de tre aktører hver især skulle stå for forskellige dele af indsatsen overfor gruppen af unge i projektet, og at dette samarbejde mellem forskellige aktører ville bringe forskellige kompetencer ind i arbejdet med de unge, som ville styrke indsatsen.

Simplificering af organiseringen

Organiseringen blev imidlertid allerede i projektets allerførste fase ændret, da Jobs Partner trådte ud af samarbejdet. Dette betød, at hele den sociale indsats overfor de unge i stedet blev varetaget alene af Ungeenheden. Ændringen kom også til at illustrere den organisatoriske udfordring, der var indlejret i projektets oprindelige organisering. Eftersom man fra start havde lagt op til en mere kompleks organisering med et samarbejde på tværs af tre organisationer, var der også nogle væsentlige organisatoriske forskelle i forhold til, hvem man i de tre organisationer så som målgruppen for projektet og tilsvarende også, hvad man fokuserede på i tilrettelæggelse af indsatsen. De tre organisationer har i udgangspunktet fokus på forskellige målgrupper, og det blev tydeligt, at Jobs Partner og VUC i højere grad fokuserede på en mere ressourcestærk gruppe af unge end Ungeenheden gjorde.

Det her projekt det har jo lidt den udfordring, at da man lavede ansøgningen, så var vi jo ligesom de parter, som vi har været inde omkring, at det var VUC og Jobs Partner, der kom med ideen, og de havde jo faktisk en ide om, at de lige skulle hjælpe med at få de frie fisk ind i uddannelsessystemet, og det er jo klart, det er jo det, VUC oprindeligt gik ind med. Så kommer de til et møde med os, hvor vi siger, det er altså ikke dem, vi mangler noget til, for de frie fisk det er sådan nogle, der tager et sabbatår og så videre og så videre. Det er dem, vi kalder de frie fisk, og vi har tilbud til de andre unge.

(Projektleder)

Denne forskel mellem de tre organisationers fokus kom til at præge projektet, og resultatet blev i første omgang, at Jobs Partner trådte ud af samarbejdet. Dette gav naturligt en periode med usikkerhed om projektets form, hvilket også medførte, at projektets opstart rent organisatorisk blev prægede af en vis usikkerhed.

Ændringen betød også, at organiseringen omkring det sociale arbejde med de unge blev væsentligt simplere, og at det følgelig blev lettere at tilrettelægge den fleksible og individuelle indsats, som projektet havde ambition om at gennemføre. Arbejdsgangene og beslutningsgangene blev kortere, og det blev lettere og hurtigere at tilpasse eksempelvis gruppeforløbene efter de unges behov, fordi beslutningen alene skulle træffes af Ungeenhedens projektleder.

Den organisatoriske ændring betød dermed også, at indsatsen blev ændret fra at være et mere fast 'trappeforløb' med nogle faste elementer som det centrale i forløbet, til at være en væsentligt mere fleksibelt organiseret indsats, der løbende blev justeret efter de behov, de unge i projektet havde.

Vi kan jo have nok så meget program, altså allerede i uge to så kan det være, at det skulle se anderledes ud, fordi at det er ikke der, de er, eller de griber ikke det, vi kommer med eller sådan noget, og så er det, at det bliver vores program (Projektleder)

Trods den mere usikre opstart betød organisationsændringen, at projektet fik væsentligt lettere ved at omsætte ambitionen om den håndholdte, fleksible og individuelle indsats til praksis. Ændringen frigav også reelt ressourcer fra koordinering af samarbejdet med den private virksomhed til den faglige udvikling af det sociale arbejde internt i Ungeenheden, og det gav mulighed for i højere grad at afprøve de faglige tilgange, der er beskrevet i de forudgående afsnit.

Ændringen betød også, at der blev stillet væsentligt større krav til projektledelsens og medarbejdernes faglighed, idet de nu blev sat i en position, hvor de konstant skulle træffe svære faglige vurderinger af, hvad der var behov for i indsatsen og hvilke metoder og konkrete aktiviteter, der ville være meningsfulde på det pågældende tidspunkt. Dette gav

udfordringer særligt i forhold til medarbejdernes arbejdsbetingelser, fordi man ikke organisatorisk havde kunnet forberede ændringen og derfor måtte afprøve hvad, der fungerede sideløbende med, at projektet kørte.

Med den fysiske flytning af projektet tilbage i Ungeenheden og efter en periode med udskiftning på medarbejdersiden og løbende justeringer af arbejdsgangene, lykkedes projektet med at få skabt en ramme om den meget fleksible og individuelle indsats, som både fungerede i forhold til medarbejderne og de unge i projektet. En vigtig læring fra denne proces er, at er hvis man skal omsætte ambitionen om, at en indsats virkelig bliver individuelt tilrettelagt, så kræver det en meget fleksibel organisering og det kræver, at både medarbejdere og projektleder fagligt er klædt på til at kunne træffe komplekse faglige skøn undervejs. Det kan altså betyde et behov for at opkvalificere medarbejdernes kompetencer, ligesom organiseringen også skal understøtte faglig sparring internt medarbejderne imellem og mellem medarbejdere og ledelse. Det betyder helt lavpraktisk, at det er vigtigt, at medarbejderne ikke sidder alene, og at der let tilgængelige muligheder i det daglige for at vende konkrete situationer og overvejelser med kolleger eller ledelse. Dette er også en forudsætning for at kvalificerede beslutninger og ændringer eller justeringer i indsatsen kan træffes med det samme, behovet opstår.

Behovet for en simpel organisering blev i projektet også tydeligt i forhold til samarbejdet med VUC om undervisningsdelen af projektet. Som beskrevet i det forrige kapitel var der fra start betydelige problemer med at få undervisningen til at fungere. En del af disse problemer kan spores tilbage til den uklarhed om målgruppen, som havde været til stede, da ideen til projektet opstod. Det betød, at VUCs undervisning forudsatte, at de unge var mere parate til at modtage egentlig skoleundervisning, end hvad tilfældet var i praksis.

Samtidig viste det sig også svært at integrere eksterne samarbejdspartnere fra en anden organisation i den fleksible organisering af indsatsen. Resultatet blev, at undervisningen blev dekoblet fra den øvrige del af projektet og i højere grad fik karakter af at være en aktivitet, der kom udefra fremfor noget, der var en del af det samlede projekt. Dette problem kunne ikke løses tilstrækkeligt ved at inddrage VUC mere eksplicit eksempelvis i den pædagogisk opkvalificering og fælles medarbejdermøder i projektet.

At undervisningen skulle varetages af en ekstern samarbejdspartner betød også, at det blev mere krævende at skabe sammenhæng mellem den sociale indsats i projektet og den faglige undervisning. Særligt i forhold til tilgangen til arbejdet med de unge gav denne organisering udfordringer, fordi underviserne fra VUC ikke på samme måde var klædt på til opgaven med

en meget fleksibel og individuel tilrettelæggelse. Det betød, at underviserne oplevede, at det, de havde forberedt og helt overordnet havde forestillet sig at skulle byde ind med i projektet, ikke praktisk lod sig gennemføre.

Læring fra dette forløb er, at hvis konkrete opgaver som eksempelvis undervisning skal varetages af en ekstern samarbejdspartner, så kræver dette meget omfattende koordinering, der rækker betydeligt udover blot den praktiske koordinering af tidspunkt, sted og konkrete arbejdsopgaver. Det kræver også en meget høj grad af koordinering i forhold til tilgang, tilrettelæggelse og samspil mellem projektets elementer. Skulle man have løst udfordringerne med undervisningen, ville det også have krævet, at der blev investeret mere tid i, i fællesskab mellem VUC og Ungeenheden at udvikle den pædagogiske form på og det faglige indhold i undervisningen. Resultaterne her viser med stor tydelighed, hvor centralt det er, at der laves tæt koordinering, og at samarbejdet er tæt også i det daglige og omkring de konkrete aktiviteter, hvis to forskellige aktører skal lave en fælles indsats for en målgruppe som de unge i dette projekt.

Altså, når vi snakker om den her målgruppe, så har jeg aldrig troet, det var sådan et decideret danskursus, så var det mere sådan håndholdt eller fleksibelt i, hvad kunne man så byde ind med, og det har vi jo prøvet på, hvad kunne vi finde af form på det, men den ligger faktisk, synes jeg, optimalt på det, vi laver nu. Også selvom vi kun har nået en lille portion af temadagene, men det indikerer bare, at det er faktisk ikke en dårlig vej.
(Projektleder)

Udfordringer med undervisningen resulterede i, at VUC-undervisningen blev erstattet af temadage, der blev afholdt eller faciliteret af projektmedarbejderne, og således endte projektet med at være meget simpelt organiseret. Denne simple organisering betød, at man til sidst i projektet lykkedes med at få et undervisningssigte ind i projektet, som også fungerede i forhold til målgruppen. Man fik på den måde i højere grad undervisningen til at blive en del af helheden i projektet og ikke noget, de unge oplevede som en 'fremmed' aktivitet.

Så er der mere undervisning i temadagene, men alligevel jo også flettet ind i gruppeforløbsdagene, og der synes jeg jo, det elegante kommer - altså der er jo flere af dem, der sidder rundt om bordet her [til temadagene], hvor man tænker, okay nu bliver de mere og mere parate til også at kunne sidde i en egentlig undervisningssituation.
(Projektleder)

Den mere simple organisering betød også, at man reelt skabte væsentligt mere kontinuitet for de unge, fordi det i høj grad både var de samme medarbejdere og de samme faglige tilgange, som gik igen på tværs af temadage, gruppeforløb og individuelle samtaler.

På den måde viser projektets resultater, at der kan være stor faglig gevinst forbundet med en simpel organisering funderet i en bestemt faglig tilgang fremfor en mere kompleks organisering funderet i forskellige aktørers kompetencer og fokus. Projektets resultater peger således på, at en indsats som den, Projekt Platform udfører, kan være bedre organiseret som en ren kommunal indsats. Dette fordi indsatsen i høj grad er centreret omkring de faglige kompetencer, der allerede er internt i kommunen, og som under de rigtige rammer derfor kan udvikle fagligt stærkt socialt arbejde med målgrupper som de unge her i projektet.

Faglig ledelse

Et andet centralt element i projektets organisering handler om den faglige ledelse i projektet. Projektet har igennem hele perioden haft én faglig leder, som organisatorisk har været helt tæt på indsatsen forstået således, at lederen har haft et hands-on kendskab til, hvordan arbejdet i det daglige foregik og til den målgruppe, der blev arbejdet med. Det har for projektet betydet, at projektlederen har kunnet fungere som den, der sikrede kontinuitet i tilgangen til arbejdet med de unge blandt projektets medarbejdere. Projektledelsen har på den måde været central i forhold til at implementere den tilgang, projektideen var baseret på. Projektledelsen har fokuseret projektet ved eksplicit i dagligdagen at italesætte tilgangen i arbejdet med de unge og ved at fungere som sparringspartner for medarbejderne. Dette har været en afgørende faktor for, at det er lykkedes i projektet at fastholde en fælles faglig forståelse og ensartethed i tilgangen til de unge på tværs af medarbejderudskiftning og perioder med nedlukning. Det har også betydet, at projektets leder har kunnet vikariere for medarbejderne i perioder med sygdom og på den måde sikre, at indsatsen ikke blev afbrudt. Det interessante er i denne forbindelse, at de unge i projektet ikke har oplevet skift i medarbejdere og det, at projektlederen i perioder var mere direkte involveret i forløbene, som et brud eller en forandring. Tværtimod giver de unge udtryk for en oplevelse af sammenhæng, også når der har været udskiftninger i forhold til enkelte medarbejdere. Dette er bemærkelsesværdigt og må i høj grad tilskrives, at man i projektet har fået skabt en stærk fælles faglig tilgang til arbejdet.

Projektets resultater vidner om vigtigheden af, at der i socialfaglige projekter er en tydelig faglig ledelse, som er tæt på det daglige arbejde og kender til arbejdet med målgruppen. Det er afgørende både i forhold til at kunne skabe kontinuitet og fælles faglighed men også i forhold til at kunne løse de problemer, der altid opstår i praksis, når medarbejdere er fraværende for eksempel på grund af sygdom, eller når der sker egentlig udskiftning i personalet.

Den faglige ledelse tæt på projektet har i Platform endvidere været karakteriseret ved, at projektlederen har haft formel kompetence til at træffe beslutninger om justeringer af indsatsen i det daglige. Det har betydet, at justeringerne kunne iværksættes hurtigt, fordi de ikke skulle igennem lange organisatoriske arbejdsgange. Dette har været væsentligt for projektets succes med at omsætte det fleksible og individuelle til reel praksis.

8 Konklusion

Denne rapport har via følgeforskning evalueret Projekt Platform – Springbræt til Uddannelse og Job, der er gennem en socialfaglig og relationel indsats har til formål at hjælpe udsatte unge videre i uddannelse eller job. Projektets målgruppe var unge med svære sociale problemer, eksempelvis psykisk sygdom, misbrug og kriminalitet, som det hidtil ikke var lykkedes kommunen at opnå en brugbar og konstruktiv kontakt til. Disse unge har desuden haft problemer i forhold til uddannelsessystemet og for flertallets vedkommende har de ufuldendt skolegang i forhold til grundskolen og/eller ungdomsuddannelse. De unge i projektet er mellem 18 og 30 år og modtager uddannelseshjælp. Der er således tale om et projekt med en målgruppe af meget sårbare unge med betydelige sociale problemer.

Projektet var i udgangspunktet et samarbejde mellem Ungeenheden i Frederikshavn Kommune, VUC Nordjylland og virksomheden Jobs Partner, og bestod af en kombination af individuelle samtaler, gruppeforløb og skolerettet undervisning. I løbet af projektperioden træder først Jobs Partner og senere VUC Nordjylland ud af samarbejdet, og i projektets sidste del er projektet organiseret som et projekt drevet alene af Ungeenheden i Frederikshavn Kommune. Dette har medført ændringer i projektets aktiviteter, da det faste gruppeforløb, Jobs Partner skulle have stået for, bliver ændret til et mere indholdsmæssigt fleksibelt forløb, styret af projektmedarbejderne fra Ungeenheden, ligesom Ungeenheden også overtager de individuelle samtaler med de unge. Tilsvarende ændres også undervisning fra et være undervisning rettet mod traditionelle skolefag (fx dansk, matematik og naturfag) til undervisning centreret om temadage, der enten har et samfundsmæssigt, arbejdsmarkedsrettet eller psykologisk tema.

[Virkning i forhold til job og uddannelse](#)

Målsætningen for Projekt Platform var, at 70 % af de unge i projektet skulle overgå til enten uddannelse eller job i løbet af projektperioden. Denne meget ambitiøse målsætning nåede projektet ikke helt. I alt var 55,6 % af de 54 unge, der var tilknyttet projektet, i enten job eller uddannelse, da projektet stoppede. Dette inkluderer 5 unge der enten var påbegyndt eller visiteret til fleksjob. Selvom projektet ikke helt nåede sin målsætning, vurderes det alligevel, at projektet i høj grad har haft succes med at hjælpe en meget sårbar gruppe af unge videre til job eller uddannelses. Sammenlignet med andre projekter med lignende målgrupper, har projektet en meget høj succesrate.

Den socialfaglige tilgang i projektet

Tilgangen til arbejdet med de unge i projektet har i meget høj grad været centreret omkring en grundlæggende faglig tilgang, der tager afsæt i, at de unge selv ønsker at komme ud af deres sårbare og ofte problemfyldte livssituation. Tilsvarende forudsætter det sociale arbejde med gruppen af unge, at medarbejderen kender det enkelte unge menneske, og at der er en ærlig og tillidsfuld relation mellem den unge og medarbejderen. Det er dette kendskab, der gør medarbejderen i stand til at vurdere, hvordan den unge bedst hjælpes og hvilken indsats, der skal gives. Tilgangen tydeliggør således, at de unge har egne mål og drømme for tilværelsen, og at indsatsen altid skal tage sit udgangspunkt i disse. Den unge har evner og viden om eget liv, og denne viden skal danne grundlaget for indsatsen. Dette grundlæggende syn på de unge er i projektet fundamentet for den individuelle, fleksible og håndholdte indsats, som projektet udfører. Det betyder også, at indsatser kun iværksættes, hvis de faktisk giver mening for den unge, og det kommer bl.a. til udtryk ved, at unge, for hvem gruppeforløbene ikke forventes at kunne hjælpe, ikke bliver bedt om at deltage i dem. Det er i høj grad denne samlede tilgang, der af de unge selv, medarbejdere og projektleder beskrives som årsagen til projektets succes i forhold til at hjælpe de unge videre i uddannelse eller job.

Elementerne i projektet

Projektet består af fem grundelementer henholdsvis individuelle samtaleforløb med en projektmedarbejder, gruppeforløb, VUC-undervisning, temadage og samarbejde med frivillige. Temadagene blev dog først introduceret i 2021 og erstattede på dette tidspunkt VUC-undervisningen.

Individuelle samtaler

De individuelle samtaler fremhæves af de unge i projektet som meget betydningsfulde i forhold til den progression, de har oplevet i forhold til deres livssituation. Særligt peges der på, at medarbejderne i samtalerne i meget høj grad lykkes med at skabe en tryk og tillidsfuld relation til de unge, hvilket betyder, at de unge er ærlige overfor medarbejderen, hvilket igen er en forudsætning for, at den rigtige hjælp kan sættes i gang. Ligeledes peger de unge på, at de i høj grad oplever at blive hørt og forstået i samtalerne med medarbejderne, og mange understreger, at det er første gang, de har haft den oplevelse i det offentlige system. Det er meget vigtigt for de unge, at det er deres mål og drømme, der fokuseres på, og at de ikke hverken bare betragtes som 'endnu en sag' eller forsøges puttet ned i en kasse eller forløb, de ikke kan se meningen med. Fordi man i projektet lykkes med at undgå dette, kan de unge se formålet med samtalerne og oplever dem som en hjælp og som noget, der styrker deres motivation og tro på fremtiden.

Gruppeforløbene

Forud for deltagelsen i projektet var samtlige unge skeptiske overfor eller decideret imod at deltage i gruppeforløb. Mange havde dårlige oplevelser med gruppeforløb, og de unge opfattede gruppeforløb som noget 'pædagogisk' eller 'socialrådgiveragtigt', som de absolut ikke syntes om. De unges holdninger til gruppeforløbene ændres imidlertid, når de først er kommet i gang med dem, og efterfølgende beskriver de unge forløbene som noget, de har gavn af både i forhold til indhold og i forhold til det sociale samvær med andre unge, forløbene også medfører. Det er centralt for de unge, at forløbene er direkte vedkommende for deres situation, og særligt i projektets sidste halvdel lykkes man rigtig godt med at skabe forløb, der har et klart tema, men som samtidig i høj grad tager afsæt i de unges behov og situation. Gruppeforløbene er i praksis tæt forbundne med de individuelle samtaler og bygger i et mere generelt perspektiv videre på indholdet i samtalerne ved at give de unge konkrete redskaber og refleksioner i forhold til deres situation. Dette vurderes særdeles virkningsfuldt i forhold til projektets mål om at hjælpe de unge videre mod uddannelse eller job.

VUC-Undervisning

Modsat gruppeforløbene kommer undervisningen med VUC aldrig for alvor til at fungere. Undervisningen indebærer en faglig screening af de unge, hvilket isoleret set er en stor succes. Screening tydeliggør, at selvom de unges skolegang er yderst mangelfuld, er deres faglige evner og kunnen betydeligt højere, end hvad både medarbejdere og de unge selv forventede. Det betyder, at screeningen bliver et nyttigt redskab til at fokusere indsatsen, idet den viser, at de unges problemer først og fremmest er af social karakter, ligesom screeningen også booster de unges selvtillid, da de får dokumentation for, at de kan mere, end de tror.

Undervisningen som helhed lider dog under, at de unges fremmøde er meget svingende, og at det er en næsten umulig opgave at planlægge undervisning til en målgruppe med så sammensatte og forskelligartede behov. Dette vanskeliggøres af det svingende fremmøde. Samtidig lykkes det aldrig for alvor at gøre undervisningen til en del af det samlede projekt, hvorfor der ikke er tilstrækkeligt samspil mellem den socialfaglige tilgang i projektet og planlægningen af undervisningen. Det bliver i projektet tydeligt, at undervisning af denne målgruppe kræver en meget tæt koordinering med en socialfaglig indsats og stiller store krav til en meget fleksibel tilrettelæggelse af undervisningen. Dette er ikke lykkedes i projektet, og derfor bliver undervisningen også en meget begrænset succes.

Temadage

Som erstatning for VUC-undervisningen etableres i 2021 temadage. Temadagene har ligesom VUC-undervisningen et undervisningssigte, men sigtet er bredere og minder mere om oplæg, praktiske øvelser og samfundsdiskussioner end om traditionel skoleundervisning.

Temadagene lykkes markant bedre i forhold til at få de unge til at møde op og deltage, og dagene bliver med ret god succes en mere faglig forlængelse af nogle af de emner, der berøres i gruppeforløbene. Dette sammen med projektets overordnede tilgang skaber en god sammenhæng i undervisningen. Selvom der ikke er tale om undervisning i traditionel forstand, vurderes det alligevel, at undervisningen giver de unge en vigtig viden og samtidig træner dem i at lære og modtage undervisning, hvilket i sig selv er en vigtig forudsætning for at kunne tage en uddannelse.

Samarbejde med frivillige

Det sidste element i projektet er samarbejdet med frivillige om at øge de unges sociale inklusion. Samarbejdet kommer i projektet ikke for alvor i gang til dels pga. COVID19 nedlukningen i dele af projektperioden. Projektet er således ikke lykkedes med denne del af indsatsen.

Organisering

Projektet var i udgangspunktet organiseret som et samarbejde mellem tre organisationer, Ungeenheden i Frederikshavn Kommune, VUC Nordjylland og virksomheden Jobs Partner. Denne organisering er, projektets størrelse taget i betragtning, relativt kompleks, idet den omfatter tre selvstændige aktører med forskelligt fokus, kompetencer, organisering og ikke mindst ansvar i projektet. Organiseringen viser sig hurtigt at være problematisk i forhold til at sikre projektets mål om fleksibilitet og et individuelt fokus i indsatsen. Det kræver omfattende koordinering at sikre dette, når flere forskellige aktører er involveret. Organiseringen spænder således ben for projektet i projektets første faser, og som følge heraf ændres organisering ad to omgange til alene at bestå Ungeenhedens to medarbejdere og projektleder. Organiseringsændringerne giver uro i projektperioden, men samtidig bliver det også tydeligt i forløbet, at projektet bedst understøttes af en helt simpel organisering, der er koncentreret omkring de stærke socialfaglige kompetencer, der er til stede i projektet. Der er med andre ord ikke brug for at hente kompetencer udefra, idet den hjælp, de unge viser sig at have allermost gavn af, er den relationelle socialfaglige indsats, der gives i de individuelle samtaleforløb og i gruppeforløbene. Det er i høj grad dette, der hjælper de unge videre.

Det vurderes, at projektet netop lykkes med at skabe en virkningsfuld og sammenhængende indsats for de unge trods både COVID19 nedlukning og organisatoriske ændringer, fordi man

finder en meget simpel organisering, først med udtrædelsen af Jobs Partner i samarbejdet og senere med ændringen af VUC-undervisningen. Organiseringen er endvidere båret af medarbejdernes faglighed, en fælles faglig tilgang og af stærk faglig ledelse fra projektledelsen. Det er tydeligt, at fagligheden og et tilstrækkeligt stort organisatorisk og kompetencemæssigt rum til at kunne justere og tilpasse indsatsen i det daglige er forudsætningen for, at et projekt som dette kan lykkes. Projektets resultater peger på, at det for denne målgruppe er mere virkningsfuldt at fokusere på en faglig stærk men simpelt opbygget social indsats fremfor at inkorporere for mange forskellige elementer og for mange forskellige aktører i indsatsen.

Samlet konklusion

Alt i alt vurderes det, at projektet er en succes. Projektet har en meget høj succesrate i forhold til at hjælpe de unge videre i uddannelse eller job, og samtidig opleves projektet i meget høj grad som virkningsfuldt og meningsfyldt af de unge, som har deltaget. De unge oplever i meget høj grad, at projektet adskiller sig markant fra de indsatser, de tidligere har modtaget. Særligt må projektets faglige tilgang fremhæves som afgørende for denne succes, og det skal fremhæves, at styrken netop er at, at det er en tilgang til indsatsen og de unge og ikke en pakkelsning eller en standardiseret opskrift. Dette gør, at indsatsen netop bliver fleksibel og individuel og kan laves håndholdt, så den matcher netop de behov, den enkelte unge har.

9 anbefalinger

På baggrund af den følgeforskning, CISKO har foretaget i forbindelse med evalueringen af Projekt Platform – Springbræt til Uddannelse og Job, kan resultaterne opsummeres i en række anbefalinger. Nogle anbefalinger retter sig specifikt mod Frederikshavn Kommune mens andre er mere generelle.

Anbefalinger til Frederikshavn Kommune

- **Fastholdelse af projektets faglige tilgang i Ungeenheden:** På baggrund af projektets yderst positive resultater anbefales det, at man i Ungeenheden etablerer og fastholder en indsats til udsatte unge med afsæt i de metoder, der er udviklet i projektet.
- **Udbredelse af projektets faglige tilgang i kommunen:** På baggrund af resultaterne fra projektet anbefales det, at kommunen overvejer, om tilgangen fra projektet kan bredes ud, så den kan anvendes i forhold til andre målgrupper i kommunen. Det gælder særligt andre sårbare grupper i jobcentrets målgrupper, men man kan med fordel overveje, om tilgangen også kan anvendes i arbejdet med sårbare børn, unge og familier i Familie-, Børn- og Ungeafdelingen.
- **Introduktion af den faglige tilgang til særligt udvalgte medarbejdere:** På baggrund af projektet og evalueringsrapporten anbefales det at iværksætte tiltag i kommunen, der kan introducere medarbejdere til de grundlæggende tilgange i projektet. Det gælder for medarbejdere, der arbejder med borgere, som det er svært at etablere og opretholde en brugbar kontakt til.

Generelle anbefalinger

- **En socialfaglig indsats med afsæt i de unges egne behov og mål:** En central læring fra Projekt Platform er, at en stærk socialfaglig indsats, der er centreret omkring den unges oplevede behov, ønsker og mål for tilværelsen, er virkningsfuld. Indsatsen skal være individuel, hvilket kræver en høj grad af fleksibilitet i både indsatsens indhold og fokus samt tilrettelæggelse. For at indsatsen kan omsættes til praksis kræver det imidlertid en stærk bevidsthed og eksplicit formulering af det grundsyn og de forståelser, tilgangen er baseret på. Det er i særlig grad denne tydelighed omkring

tilgang og problemforståelse, som er grundlaget for, at indsatsen kan omsættes til praksis. Anbefalingen er således, at man i sociale projekter styrker arbejdet med at formulere og tydeliggøre tilgangen til borgeren og ekspliciterer, hvad det i praksis vil sige at arbejde fleksibelt, håndholdt og individuelt. Gøres dette ikke, forbliver begreberne blot ord, der i princippet kan dække over alt for meget forskelligt.

- **Tro på de unges mål og drømme:** Det nytter at tro på de unges egne mål og drømme – også når det ikke er tydeligt, hvor disse vil føre den unge hen. Det har projektets resultater tydeligt vist. Det betyder også, at det konkrete arbejde med den unge aldrig må have til formål at få den unge et bestemt og på forhånd defineret sted hen. Indsatsen må og skal udfordre den unges perspektiver, men forandringen skal først og fremmest ønskes af den unge selv, hvis indsatsen skal lykkes.
- **Styrkelse af den faglige ledelse:** En stærk faglig ledelse og et tilstrækkelig stort råderum for denne ledelse i den daglige drift er afgørende for, at projekter af denne karakter kan lykkes. Det anbefales på baggrund af projektet, at sociale indsatser fagligt ledes af en leder, der har kendskab til og erfaring med det arbejde, indsatserne indebærer og de målgrupper, de omfatter. Uden dette kendskab er det svært i tilstrækkeligt omfang at kunne træffe de fornødne faglige skøn, der skal sikre, at indsatsen er fleksibel og individuel. Ligeledes er den faglige leder afgørende, når indsatsens faglige tilgange skal omsættes i praksis. Den faglige ledelse er således en nøglerolle i det sociale arbejde med udsatte unge.
- **Fokus på medarbejdernes faglighed og socialfaglige kompetencer:** Arbejdet med udsatte unge forudsætter stærke faglige kompetencer og en grundlæggende socialfaglig viden. Det er således afgørende, at medarbejderne er klædt tilstrækkeligt fagligt og kommunikativt på til opgaven og har uddannelsesmæssige kompetencer, der gør dem i stand til at arbejde relationelt med udsatte unge. Særligt peges på, at Visuel Kommunikation som kommunikationsmetode har været vigtig i projektet. Det er dog vigtigt at understrege, at Visuel Kommunikation ikke kan stå alene men skal understøttes af en stærk socialfaglig tilgang. Det handler således både om *hvordan* man kommunikerer og *hvad* man kommunikerer til de unge.
- **Organisatorisk forankring af indsatsen:** Det er helt centralt, at projekter målrettet sårbare unge forankres stærkt i jobcentret, og at der er organisatorisk opbakning til projektets tilgang. En forudsætning for, at projekter af denne karakter kan lykkes er, at der kan etableres et tæt samarbejde mellem projektet og eksempelvis sagsbehandlere på myndighedsområdet eller andre medarbejdere, som sideløbende er i kontakt med

de unge. Dette understøtter, at projektets indsats og jobcentrets generelle indsats ikke utilsigtet kommer til at modarbejde hinanden.

- **Den gode relation kan overføres videre i organisationen:** En særlig gevinst ved at etablere gode og konstruktive relationer med de unge er, at disse relationer kan være medskabende til, at de unges generelle relation til jobcentret bliver bedre. Dette forudsætter et tæt samarbejde mellem jobcentret som helhed og projektet som særlig indsats for at sikre, at der er ensartethed i tilgangen til den unge. Ligeledes har det i dette projekt vist sig, at projektmedarbejderen kan være en stor hjælp for den unge i forhold til at navigere i det offentlige system og forstå de beslutninger, der tages i gennem deres kontakt med systemet.
- **Simpel organisering:** Det anbefales på baggrund af projektet, at man tilstræber, at organiseringen af denne type af indsatser holdes så simpel som muligt. Dette er en effektiv måde at understøtte den fleksibilitet og mulighed for hurtigt at kunne iværksætte nye løsninger, som indsatserne kræver.
- **Fokusér indsatsen mod kerneproblemet:** Tilsvarende anbefales det også, at indsatsernes fokus holdes simpelt og rettes mod at løse det primære problem hos målgruppen fremfor at ville rumme det hele i samme indsats. Målgruppen af udsatte unge har ofte så omfattende problemer, at der ikke er overskud til at arbejde med egentlig skolerettet læring samtidig med, at de skal have styr på de sociale problematikker, som spænder ben for deres tilværelse.
- **Fokusér samarbejdet med eksterne til aktører på særligt oplagte områder:** Selvom der i mange sammenhænge kan være meget at vinde ved et samarbejde mellem forskellige organisationer og aktører, bør det alligevel ved projekter af denne type overvejes, om samarbejdet er nødvendigt. Hvis kompetencerne allerede er til stede i den offentlige forvaltning, vil indsatsen ikke nødvendigvis blive styrket at af inddrage flere aktører.

10 Litteratur

- Anderson, Joel and Honneth, Axel 2005: "Autonomy, Vulnerability, Recognition, and Justice". *Autonomy and the Challenges to Liberalism: New Essays*, 127. Cambridge University Press.
- Ben-Ishai, Elizabeth 2012: *Fostering Autonomy: A Theory of Citizenship, the State, and Social Service Delivery*. Penn State University Press.
- Bolvig, Iben, et al 2019: *Unge uden job og uddannelse – hvor mange, hvorfra, hvorhen og hvorfor? En kortlægning af de udsatte unge i NEET-gruppen*. VIVE Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd og Pluss.
- Bothfeld, Silke & Betzelt, Sigrid (edt.) 2011: *Activation and Labour Market Reforms in Europe: Challenges to social citizenship. Work and Welfare in Europe*. Palgrave MacMillan.
- Christiansen, Henriette et al 2021: *Små kår: Børn og unges opvækst i økonomisk fattigdom Egmont rapporten 2021*. Egmont Fonden.
- Carsten Koch Udvalget 2015: *Nye veje mod job – for borgere i udkanten af arbejdsmarkedet*, Ekspertgruppen om udredningen af den aktive beskæftigelsesindsats
- Christman, John 2003: "Relational Autonomy, Liberal Individualism, and the Social Constitution of Selves". *Philosophical Studies: An International Journal for Philosophy in the Analytic Tradition* 117: 143-164.
- Hasenfeld, Yeheskel 2010: "Organizational responses to social policy: the case of welfare reform". *Administration in Social Work* 34(2), 148-167.
- Fook, Jan 2003: *Social Work - A Critical Approach to Practice*. SAGE Publications.
- Görlich, Anne et al 2016: *Hvad virker? Ledige unges vej til uddannelse og arbejde. Evaluering af brobygning til uddannelse*, CEFU - Center for Ungdomsforskning.
- Görlich, Anne et al 2019: *Ny udsathed i ungdomslivet: 11 forskere om den stigende mistro blandt unge*. Hans Reitzel.
- Jacobsen, Dag Ingvar & Thorsvik, Jan 2014: *Hvordan Organisationer Fungerer: En indføring i organisation og ledelse*, Hans Reitzel.
- Järvinen, Margaretha 2002: "Det magtfulde møde mellem system og klient". *Magtudredningen*. Århus Universitetsforlag.

Jensen, Torben & Andersen, Henrik 2012: *Virker aktivering for udsatte unge? En vidensopsamling om effekten af beskæftigelsesindsatser rettet mod udsatte unge*. KORA, Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning.

Kildedal, Karin, Laursen, Erik & Michelsen, Randi Riis 2013: *Socialfaglig Ledelse: Børne-og ungeområdet*. Samfundslitteratur.

Krumer-Nevo, Michal 2016: "Poverty-Aware Social Work: A Paradigm for Social Work Practice with People in Poverty" *British Journal of Social Work* 46:1703-1808.

Molander, Anders & Grimen, Harald 2010: "Understanding professional discretion". In Svensson, Lennart & Evetts, Julia (eds.) *Sociology of Professions. Continental and Anglo-Saxon Traditions*. Göteborg: Daidalos. (I svensk översättning, Molander, Anders *Socialvetenskaplig tidskrift* 2011:4).

Rambøll 2014: *Evaluering af Mentorindsats til Unge uden Uddannelse og Job*. Rambøll.

STAR 2018: *Viden om effekter af indsatser for ledige og andre personer på overførselsindkomster*, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering.

Timor-Shlevin, Sharchar & Krumer-Nevo, Michal 2016: "Partnership-based practice with young people: relational dimensions of partnership in a therapeutic setting". *Health and Social Care in the Community* 24(5): 576-586.